

Hyvinkään kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2024

Hyväksytty kaupunginhallituksessa 12.5.2025

Merkitty tiedoksi kaupunginvaltuustossa 26.5.2025

Sisällys

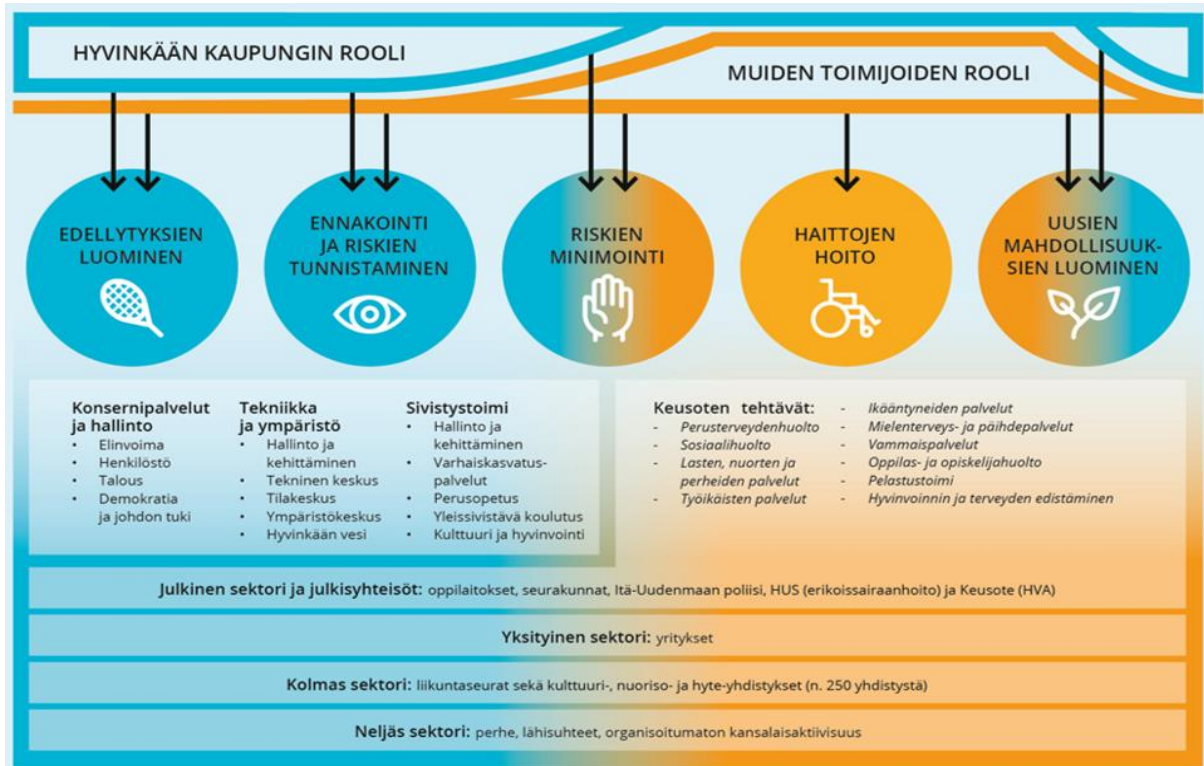
1	Johdanto	3
1.1	Hyten edistäminen koko kaupungin ja verkoston yhteisenä tehtävänä	3
1.2	HVA-uudistus kuntahistorian isoimpana rakennemuutoksena	4
1.3	Hyte-työ osana koko kaupungin strategiaa, johtamista ja arjen työtä	4
1.4	Hyte-työn työnjako ja resurssointi kaupungilla	5
1.5	Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman syklisyys	6
1.6	Laaja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2027–2030	8
1.7	Hyte-indikaattorit	8
2	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet Hyvinkäällä	9
2.1	Yleistä HYTE-kertoimesta	9
2.2	Yleistä TEAviisarista	9
2.3	Hyvinkään TEAviisari-tulokset vuonna 2024	11
2.4	Kehittämisehdotuksia Hyvinkään TEAviisari-tulosten 2024 pohjalta	12
2.5	Hyvinkään HYTE-kerroin vuonna 2024	16
3	Hyvinkääläisten hyvinvointi	19
3.1	Hyvinvoinnin tila Hyvinkäällä	19
3.1.1	Elinolot	22
3.1.2	Elintavat	24
3.1.3	Terveydentila	26
3.1.4	Osallisuus, mielenterveys ja elämänlaatu	28
3.1.5	Turvallisuus	30
3.2	Hyvinkään PYLL-indeksi	33
3.3	Tehdyt toimet Hyvinkäällä	36
3.3.1	Sivistystoimi	36
3.3.2	Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut	37
3.3.3	Tekniikka ja ympäristö	41
4	Laadullista itsearviointia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista	43
	LIITE 1. Koko maan, Keusote-alueen ja Hyvinkään HYTE-kerroin 2022–2024	48
	LIITE 2. Poliisin tilastot Hyvinkäältä 2023–2025	50

1 Johdanto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan jokaisella **kunnalla ja hyvinvointialueella** (HVA) on Kuntalain (410/2015) ja toisaalta Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukaan **velvollisuus edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä** (hyte). Tätä tehdään siltä osin kuin se kytkeytyy kyseisen organisaation **omiin lakisääteisiin tehtäviin** ja niiden **resurssien puitteissa**, jotka organisaatiolla ovat käytettävissään. Nykyään myös **turvallisuuden**, kuten asuin- ja elinympäristön turvallisuuden, **edistämisen** yhdistetään osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta.

1.1 Hyten edistäminen koko kaupungin ja verkoston yhteisenä tehtävänä

Hyten edistäminen on **koko kuntaorganisaation yhteinen tehtävä**. Sitä tehdään kunnassa kaikilla toimialoilla sekä palvelualueilla ja -yksiköissä, **jokaisen työntekijän toimesta**. Hyte-työtä tehdään myös yhdessä paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten kumppaneiden kanssa. Erityisen tärkeä yhteistyötaho kunnalle on **hyvinvointialue**, Hyvinkään kohdalla Keski-Uudenmaan hyvinvointialue Keusote. Kuviossa 1 on kuvattu tätä hyte-yhdyspintojen ja -toimijoiden moninaisuutta ja eri tahojen **rooleja** Hyvinkäällä.

KUVIO 1. Hyte-yhdyspintojen ja -toimijoiden moninaisuus Hyvinkäällä

1.2 HVA-uudistus kuntahistorian isoimpana rakennemuutoksena

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut valtakunnallinen **HVA-uudistus** muutti perusteellisesti koko palvelurakennetta ja samalla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. Hyvinkäällä tämä murros tapahtui ennakkoiden **jo 1.1.2019**, kun kaupungin käyttökatteesta 2/3, työntekijöistä 40 % ja sote-asiantuntijuudesta 100 % siirtyi ensin Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymään ja siitä 1.1.2023 Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Lisäksi julkisten **TE-palveluiden järjestämisvastuu** siirtyi valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille **1.1.2025**.

Hyvinvointialueet vastaavat nykyään **kaikkien sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden tuottamisesta** alueen asukkaille. Tämä ei kuitenkaan poista kuntien velvoitetta huolehtia osaltaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omissa toiminnoissaan, omien edellytystensä puitteissa. **Kunnilla** on tärkeä rooli hyvinvoinnin vahvistamisessa nimenomaan **olosuhteita tarjoamalla**. On kuitenkin tärkeä muistaa, että nykyisten sote-palveluista riisuttujen **kuntien vastuulla ei ole kompensoida tai tuottaa sote-palveluita**, sillä kunnilla ei ole siihen osaamista, määrärahoja, tekijöitä tai usein edes toimivaltaa.

1.3 Hyte-työ osana koko kaupungin strategiaa, johtamista ja arjen työtä

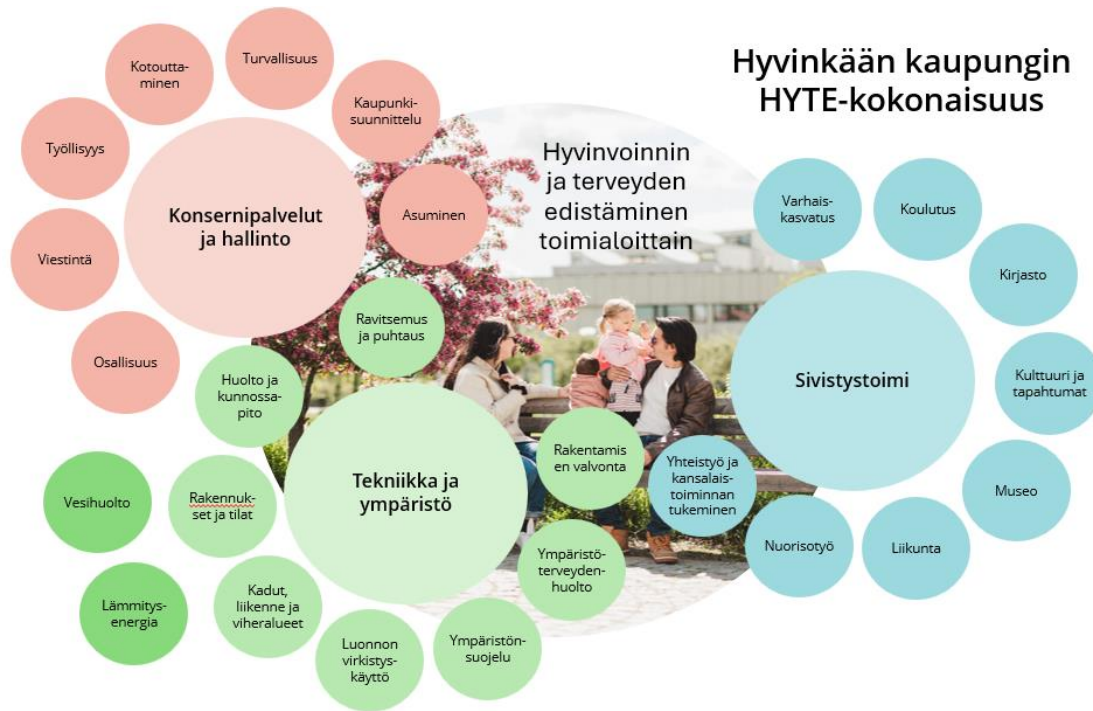
Päättäjillä, virkamiesjohdolla, jokaisella työntekijällä ja – mikä tärkeintä – kuntalaisella on tärkeä rooli kunnassa tehtävän hyte-työn kokonaisuudessa. Esimerkiksi **valtuusto** asettaa toiminnalle **tavoitteet** ja päättää **määrärahoista**. Valtuustolle taas tulee **raportoida** valtuustokausittain laajasti ja vuosittain suppeasti kuntalaisten **hyvinvoinnin tilasta** ja tehdystä työstä. Tästä raportoinnista on esimerkkinä käsillä oleva Hyvinkään kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2024 ja muut vuosittaiset dokumentit, kuten tilinpäätös. Lisäksi valtuusto hyväksyy valtuustokausittain laajan hyvinvointisuunnitelman.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kiinteä **osa koko kunnan strategiaa ja johtamisjärjestelmää**. Hyvinkäällä tämä tulee esiin niin Pelikirjan mukaisissa kärkihankkeissa ja tukipilareissa kuin vuosittain talousarviossa asetettavissa sitovissa toiminnallisissa tavoitteissa; Niillä kaikilla pyritään edistämään osaltaan hyvinvointia ja terveyttä. Hyte-työ ei ole, eikä sen pidä olla kaupungin muusta toiminnasta irrallinen kokonaisuus, joten **kaupungin sitovat tavoitteet tulevalle vuodelle ovat samalla kaupungin hyte-tavoitteet**. Käytännössä kaikella, mitä kaupunki tekee, pyritään edistämään hyvinvointia.

Hyte-työn laaja-alaista kokonaisuutta on tarkasteltu ja tehty näkyväksi Hyvinkään osalta vuosina 2024–2025 muun muassa Hyvinvointialueen yhdyspinnan rakenteiden ja toimijoiden kuvauksessa (2024) ja Hyvinkään kaupungin johtamisjärjestelmässä ja hyte-toimintamallissa (2025).

1.4 Hyte-työn työnjako ja resurssointi kaupungilla

Kuten kuviosta 2 ilmenee, kunnan ja kuntalaisten fyysisen, psyykkisen, sosioekonomisen ja asuin- ja elinympäristön hyvinvoinnin vahvistaminen on kaupungin yhteinen tehtävä. Sitä tehdään olemassa olevien **resurssien ja lainsäädännön puitteissa** ja sitä **johdetaan ja toteutetaan** läpi koko organisaation.

KUVIO 2. Hyte-työn työnjako Hyvinkään kaupungilla

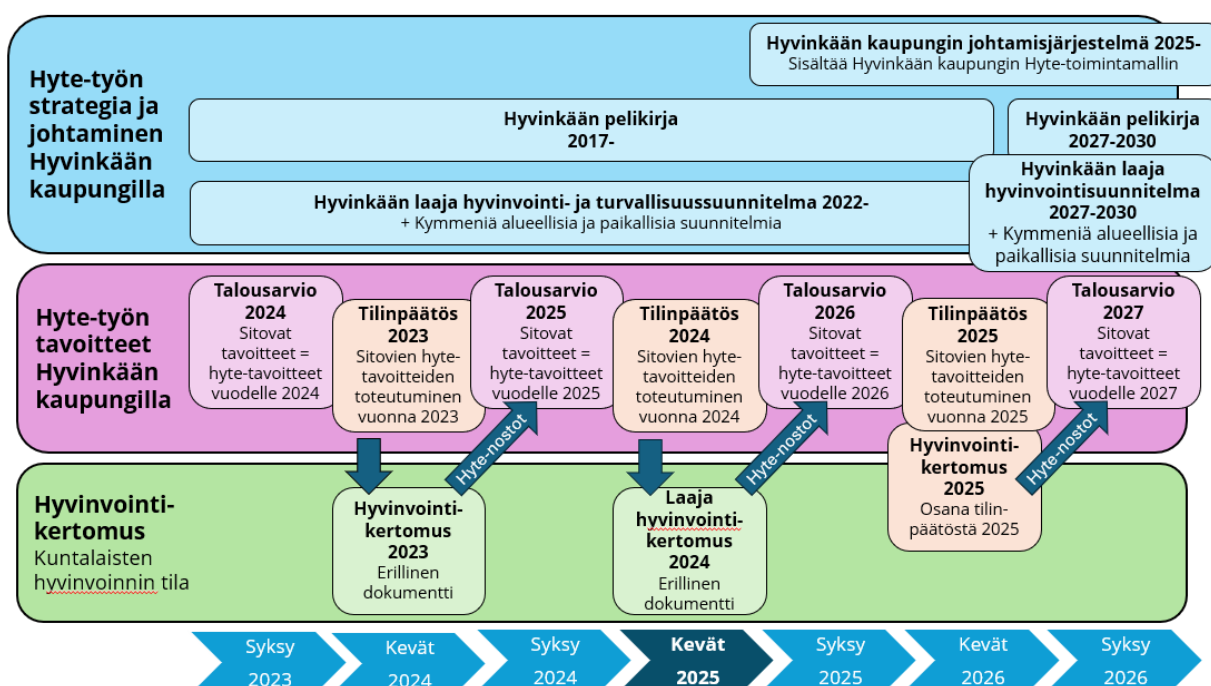
Kaupungin **tärkein voimavara** hyte-työn tekemiseen on osaava ja motivoitunut **henkilöstö**. Hyte-työn edistämisen näkökulmasta on muistettava, että vaikka Hyvinkään asukkaista vain 17,7 % (2024) on 0–17-vuotiaita, kaupungin työntekijäpanoksesta noin **2/3 kohdistetaan** pitkälti lainsäädännön ohjaamana **lapsiin ja nuoriin**.

Täysi-ikäisten eli **työikäisten ja ikääntyneiden** kohdalla **vastuu omasta ja läheisten hyvinvoinnista ja terveydestä** jää nykyisen kaupunkiorganisaation toiminnan ja resurssoinnin näkökulmasta vahvasti **kuntalaisille itselleen** ja monille muille toimijoille, etenkin **HVA:lle**. Hyvinkään kaupunki tosin luo myös täysi-ikäisille erinomaiset **olosuhteet** oman hyvinvoinnin ja terveyden rakentamiseksi muun muassa monipuolisten, kaikille avointen ja pääasiassa maksuttomien tai edullisten sivistys-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden, rakennetun ympäristön, elinvoimaisuuden ja toimivan infrastruktuurin kautta. Koska lasten ja nuorten määrä on vähentynyt huippuvuosista kymmeniä prosentteja ja ikääntyneiden määrä samalla kasvanut, olisikin inhimillisesti ja taloudellisesti viisasta miettiä kaupungin **resurssien kohdentamista** muuttuvia olosuhteita ja kysyntää vastaavaksi.

1.5 Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman syklisyys

Lain ja THL:n suositusten mukaisesti myös Hyvinkäällä laaditaan **vuosittain suppea** hyvinvointikertomus edelliseltä vuodelta ja **valtuustokausittain laaja** hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Raportointi tapahtuu joka **kevät**, kun edellisen vuoden hyvinvointitiedot ovat saatavilla. Kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa koskevasta katsauksesta on hyötyä muun muassa siinä kohtaa, kun seuraavan vuoden talousarviota ja toiminnallisia **talousarvio-tavoitteita eli kaupungin hyvinvointitavoitteita** ryhdytään työstämään jo keväällä.

Kuviosta 3 näkyy, missä **dokumenteissa hyte-työn eri ulottuvuuksia** on käsitelty ja käsitellään Hyvinkään kaupungilla lähivuosina.

KUVIO 3. Hyte-työn eri ulottuvuuksien tarkastelu osana kaupungin raportointijärjestelmää

Kaupungin yhteiset sitovat **toiminnalliset tavoitteet**, jotka ovat samat kuin kaupungin **hyte-tavoitteet**, asetetaan tulevalle vuodelle syksyisin osana **talousarviovalmistelua**. Näiden hyvinvointia ja terveyttä eri tulokulmista edistävien **tavoitteiden toteutumista** arvioidaan keväisin valmistuvassa **tilinpäätöksessä**.

Kuten kuviosta 3 ilmeni, keväällä 2025 laadittava **hyvinvointikertomus 2024 on luonteeltaan laaja** ja se tehdään **erillisenä raporttina**. Keväästä 2026 eteenpäin hyvinvoinnin tilasta on tarkoitus raportoida päättäjille **osana tilinpäätöstä**. Näin pystytään karsimaan päällekkäistä työtä ja byrokratiaa, ja toisaalta sitomaan hyte-työ entistä tiiviimmäksi ja näkyvämmäksi osaksi koko kaupunkiorganisaation tekemää työtä. Erillinen **laaja hyvinvointikertomus** laaditaan siis seuraavan kerran **kevällä 2029**.

Valtuustokauden mittaiset laajemmat hyte-linjaukset ovat puolestaan yhdenmukaisuuden vuoksi samat kuin **Pelikirjan linjaukset**. Vahvan perustyön, vuosittaisten talousarvioitavoitteiden sekä Pelikirjan kärkihankkeiden ja tukipilarien kautta tehdään yhdessä, koko organisaation voimin, määrätietoista hyte-työtä.

Hyvinkään kaupunginvaltuusto hyväksyi syksyllä 2023 valtuusto-, hallitus- ja lautakuntatasoisia **tavoitteita vuodelle 2024** yhteensä **48 kpl**. Käytännössä **kaikilla niillä on edistetty** omasta viitekehyksestään käsin **hyvinvointia**, terveyttä, turvallisuutta, yhteisöllisyyttä, osallisuutta, vakautta, elinvoimaa jne. Jokaiselle näistä tavoitteista on asetettu tarkemmat vuosittaiset **päämäärät, tavoitteet, toimenpiteet, tavoitetasot, onnistumisen mittarit ja vastuhenkilö(t)**. Tavoitteiden **toteutumista arvioidaan** ja siitä raportoidaan osavuosittain ja lopulta vuosittain muun muassa valtuutettujen, johdon, kärkihankeryhmien, sisäisen tarkastuksen ja tarkastuslautakunnan toimesta.

Sitovien tavoitteiden lisäksi **tukipilari- ja kärkihankeryhmät** ovat asettaneet kullekin vuodelle itselleen **omia tavoitteita**, joiden toteutumista seurataan tukipilari- ja kärkihankekorttien kautta. Esimerkiksi Meidän Hyvinkää -kärkihankeryhmä oli asettanut itselleen vuodelle 2024 seitsemän päätavoitetta, joista yksi oli kaupunginvaltuustotasoinen sitova tavoite. Nämä seitsemän päätavoitetta jakautuivat puolestaan 17 toimenpidekokonaisuuteen ja ne taas 42 konkreettiseen toimenpiteeseen, kuten erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämiseen, avustustoiminnan kehittämiseen ja digisyrjäytymisen vastaisen työn tekemiseen. Kaikkien toimenpiteiden funktiona on ollut edistää osaltaan kuntalaisten hyvinvointia. Meidän Hyvinkää -kärkihankekortin mukaan näistä 42 toimenpiteestä toteutui kaikki. Voidaan siis todeta, että **vuodelle 2024** on asetettu sitovien tavoitteiden sekä kärkihanke- ja tukipilaritavoitteiden kautta kaikkiaan **toistasataa konkreettista toimenpidettä**, jotka tähtäsivät hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Toukokuussa päätöksentekoon vietävässä Hyvinkään kaupungin **laajassa hyvinvointikertomuksessa 2024 avataan**

- **hyte-työn jaettua vastuuta** Hyvinkään kaupungilla ja eri toimijoiden kesken
- Hyvinkään **HYTE-kerrointa ja TEAviisari-tuloksia**
- **hyvinvoinnin tilaa** Hyvinkäällä
- tehdyn **hyte-työn onnistuneisuutta** Hyvinkäällä uusimman tiedon valossa.

Hyvinvointikertomus on kaupungille tärkeä **itsereflektoinnin, kehittämisen ja johtamisen työkalu**. Kuntaliiton ajatuksia mukaillen voidaan sanoa, että parhaimmillaan se

- kokoaa monipuolisesti tietoa väestön, väestöryhmien ja kunnan hyvinvoinnista sekä niihin yhteydessä olevista tekijöistä
- tuo esiin kunnassa esiintyviä hyvinvoinnin vahvuuksia ja haasteita
- ohjaa toimijoita ongelmia ehkäisevään ja hyvinvointia vahvistavaan suuntaan
- helpottaa hyvinvointierojen tunnistamista sekä usein rajallisten resurssien kustannustehokasta ja perusteltua kohdentamista
- lisää eri osapuolten keskinäistä ymmärrystä ja arvostusta sekä vahvistaa poikkiallinnollista yhteistyötä.

Käsillä oleva laaja hyvinvointikertomus 2024 noudattaa yksityiskohtaisesti **THL:n vähimmäistietosisältöjä**, joita on varsin **runsaasti**.

1.6 Laaja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2027–2030

Edelliselle valtuustokaudelle ajoittunut Hyvinkään kaupungin **hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2022–2025** hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 20.12.2021. Suunnitelmasta tehtiin laaja 52-sivuinen versio pääasiassa kaupungin sisäiseen käyttöön sekä lyhyempi 12-sivuinen esite suurelle yleisölle.

Vuosien 2025–2026 aikana työstetään osana Pelikirjan 2027–2030 valmisteluprosessia seuraavaa **laajaa hyvinvointisuunnitelmaa** samoille vuosille **2027–2030**. Tavoitteena on, että laaja hyvinvointisuunnitelma valmistuu vuoden 2027 alkuun mennessä. Siihen asti toimitaan **nykyisen laajan hyvinvointisuunnitelman mukaisesti**.

Hyvinvointisuunnitelman 2027–2030 valmistelun aikataulu on yhdenmukainen paitsi Hyvinkään kaupungin Pelikirjan päivityksen, myös muiden hyte-työhön liittyvien alueellisten ja paikallisten suunnitelmien kanssa, joita tehdään niin Keusotessa kuin Hyvinkäällä lain velvoittamana toistakymmentä kappaletta pääasiassa vuosien 2025–2026 aikana.

1.7 Hyte-indikaattorit

Hyvinvointikertomuksen 2024 valmistelussa on käytetty etenkin seuraavia **valtakunnallisia tilastolähteitä** ja **uusimpia** saatavilla olevia **tietoja**:

- Tilastokeskus (STAT)
- Sotkanet ja TEAviisari (THL)
- Kouluterveyskysely 2023 (THL)
- Terve Suomi (entinen FinSote) ja FinLapset
- PYLL-indeksi (NCG ja Keusote)
- Työnvälitystilastot (Työ- ja elinkeinoministeriö)
- PolStat (Poliisi)
- Pronto (Pelastuslaitos).

Haasteena on se, että tilastot tulevat monesti kuukausien ja vuosienkin viiveellä ja osassa tilastoista asioita tarkastellaan nykyään vain hyvinvointialueittain, eikä kuntakohtaisia tilastoja ole aina saatavilla, ainakaan maksutta.

Käsillä oleva **hyvinvointikertomus rakentuu** niin, että ensin, luvussa 2 tarkastellaan Hyvinkään kaupungin kokonaistilannetta avaavaa HYTE-kerrointa ja TEAviisari-tuloksia. Näiden pohjalta tehdään suosituksia siitä, mihin kaupungin toiminnassa kannattaisi jatkossa panostaa hyvinvoinnin näkökulmasta. Sen jälkeen, luvussa 3 käydään läpi kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa huomioineen. Luvussa 4 on THL:n suositusten mukaista laadullista arviointia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista Hyvinkäällä.

2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet Hyvinkäällä

2.1 Yleistä HYTE-kertoimesta

Kunnissa on otettu HVA-uudistuksen myötä käyttöön vuonna 2023 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, **HYTE-kerroin**. Kerrointa on toki kerätty jo ennen tätä. Kyseessä on kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevaan lakiin (618/2021 § 15) kirjattu **kannustin**. Se tarkoittaa, että kunnan saama **valtionosuus määräytyy osittain** (noin 3 %) kunnan tekemän **hyte-työn perusteella**. Kannustimella on haluttu varmistaa, että kunnat tekevät **aktiivisesti toimia** asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sen jälkeen, kun sote-palvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille.

Myös **hyvinvointialueille** on tulossa **oma HYTE-kertoimen mukainen kannustin** vuodesta 2026 alkaen. Sillä pyritään rohkaisemaan alueita sellaiseen hyvinvointia ja terveyttä edistävään ja ennaltaehkäisevään toimintaan, joka kohdistuu kansansairauksien ehkäisyyn, ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseen, tapaturmien vähentämiseen, syrjäytymisen ehkäisemiseen sekä sosiaalisen hyvinvoinnin ja työllistymisen edistämiseen.

Vaikka sote-palvelut, pelastustoimi ja oppilashuolto ovat siirtyneet alueiden järjestämisvastuulle, **myös kunnat** pystyvät edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä olemassa olevien **resurssiensa** ja pääasiassa **lakisääteisten palveluidensa**, kuten varhaiskasvatuksen, opetuksen, infrastruktuurista ja elinvoimasta huolehtimisen sekä liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotyön, kautta. **Nykykaupungin fokus** on resurssien ja lainsäädännön suuntaamana voimallisesti **lapsissa ja nuorissa** sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävien **olosuhteiden luomisessa, ennakoinnissa ja riskien tunnistamisessa**.

Kunnan ja jatkossa myös HVA:n palkitseminen onnistuneesta hyte-työstä on tärkeää, koska **hyvinvoiva ja terve väestö** on elin-, veto- ja pitovoimaisen kunnan ja HVA:n edellytys ja päinvastoin. Lisäksi kasvavien **sote-kustannusten kasvun hillitseminen** vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään ja ongelmia ehkäistään laajasti **ihmisten arkiympäristöissä**. Hyvinvointia ja terveyttä on inhimillisesti ja taloudellisesti kalliimpaa lähteä edistämään korjaavin sote-palveluin vasta sitten, kun hyvinvointi on jo kääntynyt pahoinvoinniksi ja terveys sairaudeksi. Edellytyksiä koko väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovatkin juuri kunnan ja muiden, kuviossa 2 mainittujen tahojen tuottamat palvelut.

2.2 Yleistä TEAviisarista

THL kerää vakiintuneella syklillä tietoa Suomen **jokaisen kunnan eri sektorien** hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruun kautta selvitetään muun muassa **hyte-työn resursseja ja poikkihallinnollisia käytänteitä**. TEAviisari-tulokset tarjoavat myös Hyvinkään päättäjille ja virkamiehille tietoa kuntamme tilanteesta suhteessa

koko maahan ja verrokkeihin. **Tietoja** voidaan käyttää myös Hyvinkäällä tavoitteiden asettamisen, päätöksenteon, johtamisen ja arkisen työn **tukena**.

TEAvisari-tiedot kerätään kunnilta niin, että linkki **tiedonkeruulomakkeeseen** ja vastaamiseen tarvittavat tunnukset lähetetään joko keväällä (huhtikuussa) tai syksyllä (lokakuussa) kulloinkin tiedonkeruuvuorossa olevan sektorin johtavalle viranhaltijalle. Liikunnan, lukion ja ammatillisen oppilaitoksen tiedonkeruu toteutetaan parillisina vuosina, kun taas kuntajohdon, kulttuurin ja perusopetuksen tiedonkeruu parittomina. Aikaisemmin kunnalle kuuluneen perusterveydenhuollon kyselyyn vastaa nykyään luonnollisesti kyseisen palvelun tuottaja, HVA. Ikääntyneiden palveluja koskeva tiedonkeruu on ikävä kyllä päättynyt jo 2015. Lomakkeiden mallipohjat löytyvät TEAvisari-sivustolta.

TEAvisarin tietoja kerätään Hyvinkäällä seuraavasti kevään 2025 tilanteen mukaan:

TEA-tiedonkeruun sektori	Vastattu viimeksi TEA-tiedonkeruuseen	Seuraava TEA-tiedonkeruu	TEA-tiedonkeruun vastuutaho
1. Kuntajohto	Kevät 2025	Kevät 2027	Kaupungin johto
2. Kulttuuri	Kevät 2025	Kevät 2027	Kaupungin kulttuuritoiminnasta vastaavat viranhaltijat
3. Liikunta	Kevät 2024	Kevät 2026	Kaupungin liikuntatoiminnasta vastaavat viranhaltijat
4. Perusopetus	Syksy 2023	Syksy 2025	Kaupungin perusopetuksesta vastaavat viranhaltijat (sisältää perusopetuksen rehtorit)
5. Lukio ja ammatillinen koulutus	Syksy 2024	Syksy 2026	Kaupungin lukiopetuksesta vastaavat viranhaltijat + Hyria
6. Perusterveydenhuolto	2024	2026	Keusote
7. Ikääntyneiden palvelut	Päättynyt 2015	-	Kaupungin sote-toimiala

TAULUKKO 1. TEA-tiedonkeruun sektorit, vastaamisajankohdat ja vastuutahot

Kaikkiin Hyvinkään TEAvisari-kyselyihin on **valmistauduttu etukäteen** ja niihin on **vastattu ajallaan**. Viranhaltijat vastasivat keväällä 2024 liikunnan, syksyllä 2024 lukion ja keväällä 2025 kuntajohdon ja kulttuurin kyselyihin. Vuoden 2025 syksyllä tullaan vastaamaan perusopetuksen kyselyyn. Koska perusopetuksen osalta vastaajina ovat kaikki rehtorit, vastaaminen hoidetaan syksyllä 2025 työpajatyöskentelynä yhteisen tilannekuvan luomiseksi sekä vastaamisen varmistamiseksi ja helpottamiseksi.

Vuosina 2024–2025 on **panostettu** tarkoituksella vastaamiseen ja **TEAvisari-tulosten parantamiseen** siten, että hyvinvointipäällikkö ja strategiapäällikkö ovat käyneet asiaosaisten viranhaltijoiden kanssa läpi kuntajohdon, kulttuurin, liikunnan ja perusopetuksen TEAvisari-tuloksia ja pohtineet yhdessä, miten kyselyihin tulisi vastata, jotta koko kaupungin ja laajan asiantuntijajoukon tekemän hyte-työn laajuudesta, syvyydestä ja laadusta muodostuisi mahdollisimman **totuudenmukainen kuva**. Samalla on pohdittu, millä **kustannustehokkailla toimilla** kuntalaisten hyvinvointiin ja sitä kautta TEAvisari-

tuloksiin olisi mahdollista vaikuttaa myönteisesti jatkossa. Viranhaltijoille ja päättäjille annetaan jatkoa ajatellen sektoreittain **44 kehittämisehdotusta** alatoimenpiteineen, jotka löytyvät myöhemmin alaluvusta 2.4, taulukoista 3–7.

2.3 Hyvinkään TEAviisari-tulokset vuonna 2024

Kuten taulukosta 2 näkyy, kaupungin toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on **keskitasoa parempaa**, sillä Hyvinkään kaikkien sektorien **TEAviisari-pistemäärä on 73**, kun koko maan osalta se on 70 ja Keski-Uudenmaan kuntien 69. Taulukossa on myös alueellista vertailua sektoreittain. Ammatillisen koulutuksen lukema puuttuu Hyvinkäältä siksi, että kaupunki ei itse tuota ammatillisen koulutuksen palveluita.

Pisteet	Hyvinkää	Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	Kanta-Hämeen hyvinvointialue	Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	73	69	69	68	70
Kuntajohto	87	80	79	76	83
Perusopetus	59	61	63	64	64
Lukiokoulutus	72	67	70	65	69
Ammatillinen koulutus	..	67	65	65	66
Liikunta	74	70	69	66	69
Hyvinvointialueet	..	67	54	33	59
Kulttuuri	73	69	68	74	72

TAULUKKO 2. Hyvinkään, kolmen hyvinvointialueen ja koko maan TEAviisari-pisteet 2024

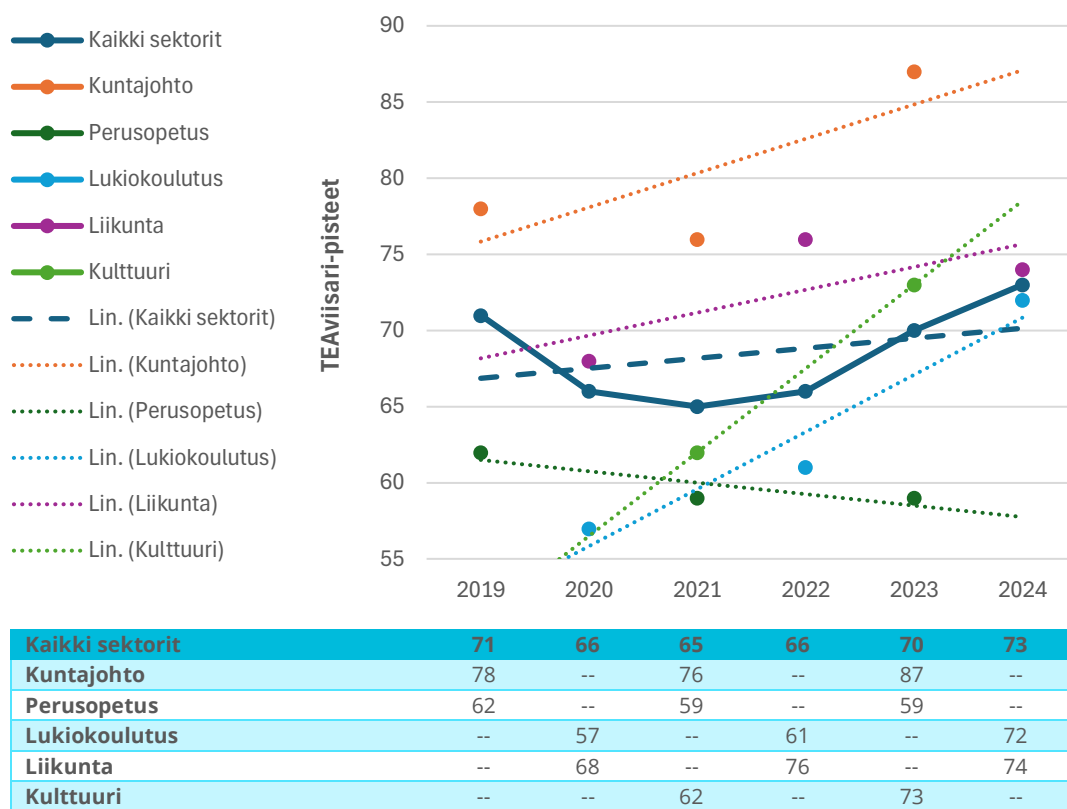
Hyvinkään kokonaispistemäärä oli **73 vuonna 2024** ja 70 edellisvuonna, joten tilanne on parantunut. Vuoden 2024 TEAviisari-tulos on **Hyvinkään korkein vuosina 2008–2024**. Nykyistään paremman pistemäärän tavoittelu on toki ajatuksena kannatettava, mutta käytännössä se on **haastavaa**, sillä tulos ei ole vain meistä itsestämme kiinni. Kyseessä on kova kilpailu rajallisista resursseista paitsi itsemme, myös 308 muun kunnan kanssa. Onkin mahdollista, että vaikka Hyvinkää parantaisi jatkossa hyte-juoksuaan entisestään, muut kunnat voivat rientää vielä kovempaa.

Edellä olleesta taulukosta 2 ilmenee, että **liikunnan** pelikentillä, **kulttuurin** näyttämöllä ja **lukiokoulutuksen** saralla Hyvinkää pärjää **hienosti** ja **kuntajohdon** kohdalla **erinomaisesti**. Sen sijaan **perusopetuksen** puolella on vielä **parannettavaa** TEAviisari-arvosanoissa – niin Hyvinkäällä kuin koko maassa. Samalla on tärkeää tiedostaa, että monissa tapauksissa esimerkiksi perusopetuksen tulosten entraaminen on käytännössä melko

vaikeaa esimerkiksi taloustilanteen ja henkilökunnan saatavuushaasteiden vuoksi. Lisäksi monet asiat, kuten kouluterveydenhoito, ovat tosiasiaa paljolti muiden käsissä.

Kuviossa 4 esitellään **Hyvinkään TEAvisari-pisteet vuodesta 2019 lähtien** eli siltä ajalta, kun sote-palvelut on tuotettu Hyvinkään kaupunkiorganisaation ulkopuolella. Lineaarista **trendiviivoista** ilmenee, mihin **suuntaan** eri sektoreilla on mentä tänä aikana.

Hyvinkään TEAvisari-pisteet ja niiden trendit sektoreittain 2019-2024

KUVIO 4. Hyvinkään TEAvisari-pisteet ja niiden trendit sektoreittain vuosina 2019-2024

2.4 Kehittämisehdotuksia Hyvinkään TEAvisari-tulosten 2024 pohjalta

Kokonaispistemääriä syvällisempi paneutuminen TEAvisariin osoittaa, että eri sektoreiden kesken ja niiden sisällä on paljon **vaihtelua**; suurimmaksi osaksi Hyvinkää suoriutuu **kunnialla**, joissain asioissa olemme luokan **priimuksia** ja jossain on **parannettavaa**. Meillä esimerkiksi valmistellaan ja käydään päätöksenteossa läpi suuri määrä erilaisia la-
kisäateisia hyvinvointia sivuavia suunnitelmia ja toisaalta Hyvinkään kaupunki tukee

isossa kuvassa varsin avokätisesti yhdistystoimijoitaan (yli 1,4 miljoonalla eurolla vuonna 2025). Sen sijaan muun muassa lapsiparlamenttitoimintaa ja ennakoarviointia pitäisi eittämättä kehittää. Toisaalta siinäkin on petrattavaa, että Hyvinkäällä kyllä tehdään monia TEAviisari-pisteisiin ja HYTE-kertoimeen vaikuttavia asioita, mutta sitä ei ehkä tiedosteta kaikilta osin tai ainakaan sitä ei osata tehdä riittävästi näkyväksi Hyvinkäällä, saati valtakunnallisten tietokantojen suuntaan.

TEAviisari-tulosten näkökulmasta **Hyvinkää suoriutuu pääasiassa oikein hyvin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monenkirjavasta tehtävästä**. Tarkempi porautuminen TEAviisari-tuloksiimme kuitenkin osoittaa, että seuraavissa taulukoissa 3–7 olevia **nostoja kannattaisi edistää tai ainakin harkita vakavasti jollakin aikavälillä**. Samalla on syytä muistaa, että ison laivan kurssia on hidasta muuttaa. Toisaalta on pidettävä mielessä, että TEAviisari-tulokset perustuvat paikoitellen parinkin vuoden takaisiin tietoihin, joten osa asioista on jo kunnossa tai työn alla. Rajallisten ja hupenevien resurssien maailmassa pitää myös punnita tarkasti, mitkä toimenpiteet ovat **aidosti järkeviä panos-tuotto-suhteeltaan** ja mihin kannattaa satsata.

KUNTAJOHTO – Seuraava kysely keväällä 2027		
TEEMA	NYKYTILANNE	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA
Sitoutuminen	Kaupungilla ei ole toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa	- Suunnitelman laatiminen on asetettu sitovaksi tavoitteeksi vuodelle 2025 (KH) - Suunnitelman tulee valmistua vuoden 2025 loppuun
Johtaminen	Päätösten ennakoarviointi on käytössä vain osittain ltk-päätösten valmistelussa	Erilaisten ennakoarviointimenetelmien, kuten EVA, IVA, LAVA tai YVA, käytön lisäämistä suositellaan ltk-päätösten valmistelussa
	Ennakoarvioinnin käyttöönotosta ei ole tehty päätöstä	Suosittelaa, että käyttöönotosta tehdään päätös
Voimavarat	Ennakoarvioinnin toteuttamisesta ei ole kirjallista toimintaohjetta	Suosittelaa, että ennakoarvioinnista laaditaan kirjallinen toimintaohje
	Avustukset yhteisöille ovat valtakunnalliseen tasoon nähden hyvällä tasolla (75/100 p.), mutta voisivat olla isommat.	- Avustukset yhteisöille ovat Hyvinkäällä 136 €/as. Täydet pisteet (100) saadakseen avustusten tulisi olla vähintään 164 €/as. - Avustuksiin kohdistuvat leikkaukset voivat vaikuttaa kielteisesti TEAviisari-pisteisiin
Osallisuus	Lapsiparlamentti tai vastaava puuttuu	Lapsiparlamentti tulisi asettaa (KH tai KV)
	Kaupunginhallitukselle tai -valtuustolle ei ole järjestettynä lasten kyselytuntia tai vastaavaa	Hallitukselle tai valtuustolle tulisi järjestää lasten kyselytunti tai vastaava
	Kuntalaisilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa valtuusto- tai ltk-päätösten valmisteluun verkossa	Pohdittava mahdollisuutta vaikuttaa valmisteluun verkon kautta

TAULUKKO 3. Kuntajohdon TEAviisari-tulosten kehittämissuhteita 2025

PERUSOPETUS – Seuraavat kyselyt syksyllä 2025 ja 2027		
TEEMA	NYKYTILANNE	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA
Sitoutuminen	Kouluruokailun toteutuksessa on jonkin verran kehitettävää	- Koulun OPS:ssa (vuosisuunnitelmassa) pitäisi kuvata yhteistyötä a) vanhempien, b) ruokailusta vastaavan henkilöstön, c) kouluterveydenhuollon ja d) oppilaiden kanssa - Ruokailun järjestämisessä pitäisi noudattaa kouluruokasuositusta (Syödään ja opitaan yhdessä 2017) (tilojen ja henkilökunnan riittävyyden kannalta haastavaa toteuttaa)
	TEAvisari- ja varsinkin MOVE! -tulosten käsittely kouluhenkilökunnan kanssa toteutuu vaihtelevasti	Kouluterveys- ja TEAvisari-kyselyn tulosten rinnalla olisi hyvä käsitellä nykyistä enemmän myös MOVE! -tuloksia kouluhenkilökunnan kanssa
Johtaminen	Oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti, mutta se voisi kokoontua useamminkin	Oppilashuoltoryhmä voisi kokoontua nykyistä (noin 2 kk välein) useammin (noin 1 kk välein)
Seuranta ja tarveanalyysi	Laajan terveystarkastuksen sisältö	Laajaan terveystarkastukseen voisi sisältyä nykyistä useammin opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa
	Opettajamitoitus on osittain alle suositusten	Opettajamitoitusta pystytään toivottavasti parantamaan (haastavaa nykyisessä taloustilanteessa)
	Koululääkärimitoitus on reilusti alle suositusten	Koululääkärimitoitusta olisi parannettava huomattavasti (nykykunnan on vaikea vaikuttaa)
Osallisuus	Huoltajien ja oppilaiden vaikutusmahdollisuuksissa on joiltain osin kehitettävää	Vaikutusmahdollisuuksia olisi hyvä parantaa a) järjestysääntöjen ja b) vuosisuunnitelman laatimisen, c) kouluruokailun järjestelyiden sekä d) opintojen, e) ryhmäytymisen ja f) vertaistoiminnan suunnittelun osalta
Muut ydintoiminnot	Oppilaiden kouluttamista liikunnan vertaisohjaajiksi tapahtuu vaihtelevasti	Kouluttamista olisi hyvä lisätä mahdollisuuksien puitteissa
	Ensimmäisen lounaan ajankohdassa on kehitettävää	Järjestelyjä on harkittava (haastavaa olemassa olevien resurssien (tilat ja henkilökunta) puitteissa)

TAULUKKO 4. Perusopetuksen TEAvisari-tulosten kehittämisehdotuksia 2025

LUKIOKOULUTUS – Seuraava kysely syksyllä 2026		
TEEMA	NYKYTILANNE	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA
Sitoutuminen	Lukiolaisbarometrin tuloksia ei ole esitelty tai niistä ei ole keskusteltu lukion henkilökunnan kanssa kokouksissa	Lukiolaisbarometrin tuloksia tulisi esitellä ja niistä tulisi keskustella lukion henkilökunnan kanssa syksyyn 2026 mennessä (esim. opettajakokouksessa)
Johtaminen	Lukion opiskelijoiden poissaoloja seurataan, mutta tuntimäärät eivät ole tiedossa	Seurataan jatkossa myös tuntimääriä
Seuranta ja tarveanalyysi	Lukiolaisten terveyden ja hyvinvoinnin tiedoista raportoidaan osalle tahoista, mutta ei kaikille	Terveyden ja hyvinvoinnin tiedoista olisi hyvä raportoida myös luottamushenkilöille, henkilöstölle, opiskelijoille ja huoltajille
Voimavarat	Lukiossa on riittämätön koululääkärimitoitus (alle 1 h/vko/100 opiskelijaa)	Täyden pisteet (100) saadakseen lääkärimitoituksen tulisi olla yli 2 h/vko/100 opiskelijaa (vaikea vaikuttaa)

Yhteiset käytännöt	Tapaturmien ehkäiseminen toteutuu vaihtelevasti Lukiossa ei ole yhteistä käytäntöä tai toimintaohjetta istumisen vähentämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi	- Lukiossa on tietyt periaatteet tapaturmien ehkäisemisen osalta, mutta tulisi laatia yhteinen kirjallinen toimintamalli - Lukiossa tulisi pohtia yhteisiä käytäntöjä ja laatia yhteinen kirjallinen toimintamalli istumisen vähentämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
Osallisuus	Opiskelijoiden ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksissa on kehitettävää	Lukiossa tulisi lisätä opiskelijoiden ja vanhempien vaikutusmahdollisuuksia mm. a) opiskeluhuollon toimintaan, b) opilaitoksen toiminnan arviointiin, c) kouluruokailun järjestylihin, d) tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen, e) opiskelijoiden hyvinvointia ja terveyttä koskevien tilastojen käsittelyyn, f) järjestyssääntöjen laadintaan ja g) tupakoinnin ehkäisyyn
Muut ydintoinninnat	Koulupäivän aikaista liikuntaa lisäävissä toimenpiteissä on kehitettävää lukion osalta	Lukiossa tulisi pyrkiä a) hyödyntämään sisätiloja koulupäivän aikaisen liikumisen lisäämiseksi, b) antamaan yksilöllistä liikuntaneuvontaa ja c) tekemään enemmän yhteistyötä opiskeluterveydenhuollon kanssa liikumisen edistämiseksi

TAULUKKO 5. Lukiokoulutuksen TEAviisari-tulosten kehittämisehdotuksia 2025

LIIKUNTA – Seuraava kysely keväällä 2026		
TEEMA	NYKYTILANNE	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA
Sitoutuminen	Liikkumista tarkastelevien ohjelmien käsittelyssä luottamushenkilöhallinnossa ja johtoryhmätasolla on vielä kehitettävää	Vuoden 2025 aikana olisi hyvä jakaa vähintään tiedoksi ja mieluummin nostaa käsittelyyn luottamushenkilöille ja johtoryhmälle: a) Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030-toimintaohjelma (2023–2025), b) Liikuntaneuvonta yhdyspinnoilla –ohjeistus sote-uudistuksen valmisteluun ja toimeenpanoon (OKM) ja c) Liikunta- ja liikumisvaikutusten arvioinnin tarkistuslista kunnille
Johtaminen	Muiden kuntien yhdistysten ei ole mahdollista hakea käyttövuoroja samoilla ehdoilla paikallisten yhdistysten kanssa	Liikuntaseurojen osalta on hyvä pohtia, onko tätä mahdollista kehittää (taloudellisesti haastavaa tulostavoitteiden näkökulmasta)
Seuranta ja tarveanalyysi	Liikuntapalveluissa ei seurata osallistumista sukupuolittain Johtoryhmälle ei ole esitelty kaikilta osin liikunta-aktiivisuutta ja käyntitietoja	- Pohdittava mahdollisuutta kerätä sukupuolittaista tietoa a) seuratoimintaa osallistuvista lapsista ja nuorista, b) työikäisten liikunta-aktiivisuudesta ja c) liikuntapaikkojen käyttäjistä - Johtoryhmätasolla olisi hyvä esitellä vuoden 2025 aikana a) työikäisten ja b) ikääntyneiden liikunta-aktiivisuutta, c) liikuntapaikkojen käyntitietoja ja d) liikuntaseuratoimintaan osallistuvien lasten ja nuorten suhteellista osuutta
Muut ydintoinninnat	Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat eivät osallistu vaikutusten ennakoarviointiin	Vaikutusten ennakoarviointia olisi hyvä kehittää a) lauantai-iltojen valmistelussa, b) palveluverkon suunnittelussa ja c) liikuntaolosuhteiden kehittämisessä

TAULUKKO 6. Liikunnan TEAviisari-tulosten kehittämisehdotuksia 2025

KULTTUURI – Seuraava kysely keväällä 2027		
TEEMA	NYKYTILANNE	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA
Sitoutuminen	Kulttuuria koskevien ohjelmien käsittely luottamushenkilöhallinnossa ja johtoryhmässä ei ole toteutunut kaikilta osin	Luottamushenkilöille ja kaupungin johdolle tulisi vähintään jakaa tiedoksi ja mieluusti esitellä seuraavat ohjelmat mahdollisimman pian: a) Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), b) Peruspalvelujen saatavuuden arviointi – Kulttuuri- ja kirjastopalvelut (2021), c) Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi (OKM, 2021) ja d) Kulttuuriperintö voimavara kestävälle tulevaisuudelle ja hyvälle elämälle: Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi 2022–2030 (OKM 2022:17)
Johtaminen	Talousarviossa 2023 ei ole erityisiä tavoitteita tiettyjen asioiden ja väestöryhmien huomioimiseksi kulttuurin osalta	Jatkossa on hyvä pohtia, onko syytä asettaa talousarviota-voitteita kulttuurin osalta seuraavien tahojen kulttuuritoimintaa koskien: a) Työikäiset, b) ikääntyneet ja c) vähemmistö- ja erityisryhmät
	Hyvinkään kaupunki ja Keusote eivät ole sopineet kulttuuritoiminnan järjestämisestä sote-yksiköissä	- Jatkossa on pohdittava, onko mahdollista sopia kulttuuritoiminnan järjestämisestä sote-yksiköissä - Asia nostettu esiin valmisteilla olevassa alueellisessa kulttuurihyvinvointisuunnitelmassa 2026–2029
Seuranta ja tarveanalyysi	Hyvinvointikertomuksesta (2022) puuttuu yhteenveto kuntalaisten tyytyväisyydestä kaikkiin tai joihinkin kulttuuripalveluihin	- Kulttuurin osuutta lisätty hyvinvointikertomuksessa 2023- - Hyvinkään kaupunki on toteuttanut 2022 kulttuuri ja hyvinvointi -palveluiden kuntalaiskyselyn, jonka tulokset on raportoitu kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnalle. - Vastaava kuntalaiskysely on uusittu vuonna 2025 (kuhla)
	Taiteen perusopetukseen osallistuvien lasten ja nuorten määrää ei raportoida toimintakertomuksessa, hyvinvointikertomuksessa tms.	Osallistujamäärä olisi hyvä raportoida
Voimavarat	Hyvinkään kaupungilla on liian vähän yleisen kulttuuritoiminnan henkilöstöä (alle 0,6 hlöä/10000 asukasta = 0 p)	50 pistettä saadakseen pitäisi olla vähintään 3 htv ja 100 pistettä yli 6,5 htv
	Kirjastotilastoissa on fyysisten kirjastokäyntien ja lainaajien (%) osalta hieman kehitettävää	- Hyvinkään kirjastokäynnit (5,0) ovat hieman alle minimin (5,2 käyntiä/asukasluku 2022, maksimi yli 6,7) - Hyvinkäällä lainaajia (28 %) on hieman alle minimin (29 % / asukasluku 2022, maksimi yli 34 %)

TAULUKKO 7. Kulttuurin TEAviisari-tulosten kehittämisehdotuksia 2025

2.5 Hyvinkään HYTE-kerroin vuonna 2024

TEAviisarin sisältämästä tietomerestä ja valtakunnallisista tilastoista poimitaan tietoja **HYTE-kertoimen** pohjaksi. HYTE-kerroin muodostuu tällä hetkellä **21 mittarista**, joista 15 perustuu kunnan omaan tekemiseen (prosessi-indikaattorit) ja kuusi toiminnan tuotoksiin (tulosindikaattorit).

KUVIO 5. Kuntien HYTE-kertoimen prosessi- ja tulosindikaattorit

Tulosindikaattoreista puolet kohdistuu lapsiin ja nuoriin, loput muuhun väestöön. Tämä on perusteltua, sillä esimerkiksi Hyvinkään kaupungin nykyisistä henkilöstöresursseista noin 2/3 kohdentuu pitkälti lainsäädännön ohjaamana alle 18-vuotiaisiin, joita on asukaistamme 17,7 %, kun taas työikäisiä on 45,9 % ja eläkeiän saavuttaneita 24,4 %.

Prosessi- ja tulosindikaattorien soveltuvuutta arvioidaan määrääjain ja muutetaan tarvittaessa. **Vaihtelulla ehkäistään** kuntien ja hyvinvointialueiden **osaoptimointia** eli panostamista pelkästään HYTE-kertoimeen myönteisesti vaikuttaviin palveluihin. Kuten voi nähdä, kaupunki pystyy nykyisillä, sote-palveluista riisutuilla palveluillaan vaikuttamaan osaan (mm. liikkumiseen, koulupudokkuuteen ja julkisilla alueilla kaatumisiin) merkittävästi, mutta osaan (mm. toimeentuloon tai kaatumishoitojaksoihin) taas rajallisesti.

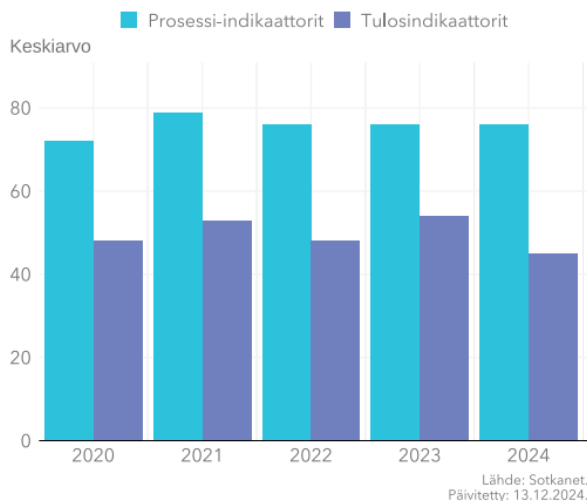
Valtiovarainministeriön vuoden 2025 valtionosuuksien laskentatietojen mukaan HYTE-kertoimen mukaista lisäosaa jaetaan Suomen kaikkien kuntien kesken vuoden 2024 suoriutumisen perusteella 111 899 001 euroa eli keskimäärin 19,97 €/asukas. Seuraavassa taulukossa on koottuna tärkeimmät tiedot **Hyvinkään HYTE-kertoimesta** vuosina 2022–2024. **Tarkemmat tiedot** Hyvinkään HYTE-kertoimesta löytyvät **liitteestä 1**.

	2022	2023	2024
HYTE-kerroin, €/asukas	17,6	18,6	18,8
HYTE-kerroin, 0–100	62	65	61
HYTE-kerroin, €	824 948	863 218	880 442

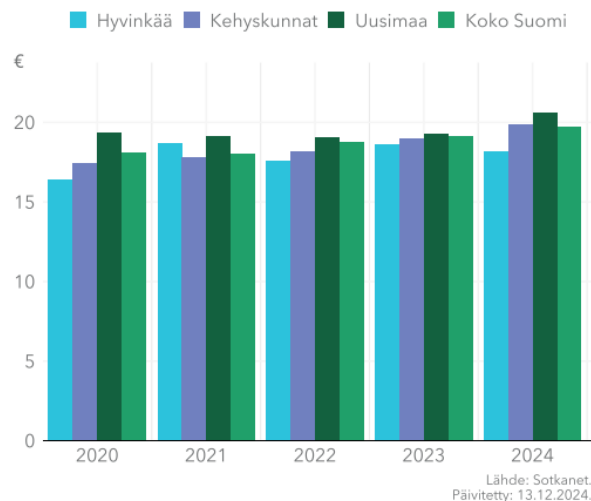
TAULUKKO 8. Hyvinkään HYTE-kerroin vuosina 2022–2024

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n laatimasta Hyvinkään kaupungin kuntakortista poimitussa kuviossa 6 esitellään sitä, miten **Hyvinkään prosessi- ja tulosindikaattorit ja toisaalta HYTE-kerroin ovat kehittyneet** viimeisen viiden vuoden eli käytännössä päättyvän valtuustokauden aikana.

**Prosessi- ja tulosindikaattoreiden kehitys
2020 - 2024**

**Hyte-kerroin asukasta kohden
2020 - 2024**

KUVIO 6. Prosessi- ja tulosindikaattoreiden kehitys Hyvinkäällä 2020–2024 ja HYTE-kerroin per asukas Hyvinkäällä, kehyskunnissa, Uudellamaalla ja Koko Suomessa 2020–2024

Kuten voi nähdä, vuosittaisesta vaihtelusta ja aaltoliikkeestä huolimatta **Hyvinkään tilanne ja asema verrokkeihin nähden on pysynyt varsin stabiilina**. Näin siitäkin huolimatta, että esimerkiksi maantieteelliset olosuhteet (päärata, kaupunkimaisuus ja pääkaupunkiseudun läheisyys), historialliset seikat (savupiipputeollisuuden väheneminen ja 90-luvun alun lama), väestön ikärakenne (paljon ikääntyneitä verrattuna alueen muihin kuntiin) ja palvelurakenne (esim. HUS) ovat tuoneet ja tuovat varmasti jatkossakin omat mausteensa.

3 Hyvinkääläisten hyvinvointi

Tässä luvussa tarkastellaan hyvinkääläisten hyvinvointia **THL:n vähimmäistietosisältöjä** tarkasti noudattaen. Alaluvussa 3.1 poraudutaan hyvinvoinnin tilaan Hyvinkäällä väestön, talouden ja asuin- ja elinympäristön näkökulmasta ja keskitytään eritoten hyvinkääläisten

- elinoloihin ja -tapoihin
- terveydentilaan, mielenterveyteen, elämänlaatuun ja osallisuuteen
- turvallisuuteen.

Alaluvussa 3.2 käydään läpi Hyvinkään PYLL-indeksiä eli ennen aikaisesti menetettyjä elinvuosia. Alaluvussa 3.3 tarkastellaan niitä toimenpiteitä, joita Hyvinkään kaupunki on todennetusti tehnyt eri palvelualueilla kuntalaisten hyvinvoinnin eteen.

3.1 Hyvinvoinnin tila Hyvinkäällä

Kuten taulukosta 9 voi nähdä, monet **väestöön** liittyvät seikat ovat muuttuneet vuodessa ja jopa valtuustokauden aikana melko vähän. Iso kuva muuttuikin ikään kuin **hiipien, vuosikymmenten saatossa**. Näistä pitkän aikavälin kehityskuluista esimerkiksi eri ikä- ja väestöryhmien määrissä ja osuuksissa onkin hyvä olla tietoinen.

Hyvinkään väestö (STAT, kuntien avainluvut)				
	2021	2022	2023	2024
Hyvinkään väkiluku, josta	46 880	46 797	46 901	47 047
Miehiä, %	48,8	48,9	49,0	48,9
Naisia, %	51,2	51,1	51,0	51,1
Alle 15-vuotiaita, %	14,9	14,6	14,3	14,0
15–64-vuotiaita, %	61,8	61,6	61,5	61,5
Yli 64-vuotiaita, %	23,3	23,8	24,1	24,4
Suomenkielisiä, %	92,2	91,9	91,2	90,4
Ruotsinkielisiä, %	0,9	0,9	0,9	0,9
Ulkomaan kansalaisia, %	4,5	4,7	5,2	5,7
Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	+0,7	-0,2	+0,2	+0,3
Hyvinkääläisten keski-ikä, josta	44,2	44,5	44,7	45,0
Miesten keski-ikä, vuotta	42,6	42,9	43,2	43,4
Naisten keski-ikä, vuotta	45,7	46,0	46,2	46,6
Hyvinkään väestöllinen huoltosuhde	61,9	62,3	62,5	62,5
Syntyneiden enemmitys, hlö (syntyneet – kuolleet)	-65	-199	-194	-201
Kuntien välistä muuttovoittoa/-tappiota, hlö	+197	-230	-156	+43
Perheitä, joista	12 581	12 510	12 479	-
Lapsiperheitä (avio- tai avopari, isä tai äiti lapsineen)	5 918	5 894	5 915	-
Evangelis-luterilaiseen kirkkoon kuuluvia, %	64,9	63,5	62,5	61,4
Uskontokuntiin kuulumattomia, %	32,9	34,3	35,2	36,3
Muihin uskontokuntiin kuuluvia, %	2,2	2,2	2,3	2,3

TAULUKKO 9. Hyvinkään väestörakenne vuosina 2021–2024

Väestöjakauma 2024 sekä väestöennuste 2030 ja 2050 Hyvinkäällä			
Ikäryhmä	Toteuma 2024	Väestöennuste 2030	Väestöennuste 2050
0–6-vuotiaat	2 619 (5,6 %)	2 607 (5,5 %)	2 534 (5,4 %)
7–15-vuotiaat	4 543 (9,7 %)	3 971 (8,4 %)	3 791 (8,1 %)
16–24-vuotiaat	4 355 (9,3 %)	4 494 (9,6 %)	3 747 (8,0 %)
25–64-vuotiaat	24 018 (51,1 %)	23 656 (50,3 %)	23 650 (50,3 %)
65 vuotta täyttäneet	11 496 (24,4 %)	13 214 (28,1 %)	14 812 (31,5 %)
75 vuotta täyttäneitä	5 592 (11,9 %)	7 003 (14,9 %)	8 716 (18,5 %)
85 vuotta täyttäneitä	1 441 (3,1 %)	1 911 (4,1 %)	3 550 (7,5 %)
Yhteensä	47 031 (100 %)	47 941 (100 %)	48 533 (100 %)

TAULUKKO 10. Ikäryhmittäinen väestöjakauma 2024 ja väestöennuste keskivaihtoehdon mukaan vuosille 2030 ja 2050. Lähde: Tilastokeskus ja Hyvinkään kaupunki.

Mikäli **väestöennusteet** toteutuvat vuoden 2024 laskelman mukaisesti, pienten lasten ja varsinkin nuorten määrät ja suhteelliset osuudet tulevat laskemaan nykyisestä, kun taas ikääntyneiden kasvamaan. Yli 64-vuotiaiden osuus tulee nousemaan merkittävästi, mikä asettaa **muutospaineita koko palvelujärjestelmälle**, mutta avaamaan myös uusia mahdollisuuksia ja voimavaroja.

Taloudellisen hyvinvoinnin tilanne Hyvinkäällä (STAT)				
	2021	2022	2023	2024
Inflaatio Suomessa, %	3,5	9,1	3,6	0,7
BKT (€/as), Uusimaa	57 623	60 376	-	-
Hyvinkäällä yritysten toimipaikkoja, kpl	3 796	4 021	4 006	-
Yritysten toimipaikkojen liikevaihto, M€	4 486	4 969	5 206	-
Hyvinkään työpaikkaomavaraisuus, %	95,1	95,2	94,4	-
Alueella olevia työpaikkoja, joista	19 730	19 913	19 649	-
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,5	0,5	-	-
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	26,7	26,5	-	-
Palvelujen työpaikkojen osuus, %	71,9	72,0	-	-
Hyvinkään tuloveroprosentti, %	-	-	7,61	7,60
Keskiansio Hyvinkäällä, €/kk	-	-	3 151	3 212
Hyvinkään lainakanta, €/as	2 872	2 392	2 201	1 856
Taloudellinen huoltosuhte	125,9	123,7	125,4	-
Alueella asuva työllinen työvoima	20 748	20 917	20 810	-
Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %	52,4	52,4	52,2	-
20–64-vuotiaiden työllisyysaste Hyvinkäällä, %	76,1	77,0	77,6	75,1
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, %	10,3	10,0	10,8	11,6
Vanhuuseläkettä saavien osuus, % (Kela)	24,8	25,6	25,9	-
Työttömien työnhakijoiden määrä, hlöä	2 333	2 290	2 483	2 677
Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä (Sotkanet)	41,6	41,7	41,8	-
Korkea-asteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä (Sotkanet)	31,7	32,0	32,1	-
Vammaistukien saajia, joista	1 906	1 882	1 957	2 018
Alle 16-v. vammaistukea	267	284	330	370
16 vuotta täyttäneen vammaistukea	102	109	108	140
Eläkettä saavien hoitotukea saavat	1 538	1 490	1 519	1 508

TAULUKKO 11. Taloudellisen hyvinvoinnin tilanne Hyvinkäällä 2021–2024

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18–24-vuotiaiden hyvinkääläisten määrä on valunut vuoden 2021 lukemasta 4,0 % vuoden 2023 3,3 %:iin. Työikäisillä (25–64-vuotiailla) lukema on tippunut 3,2 %:sta 2,8 %:iin ja 65 vuotta täyttäneillä pysynyt 0,1 %:ssa. Lukemat ovat valtakunnallisesti samansuuntaisia.

Kotona asuvia 75–84-vuotiaita oli THL:n hoitoilmoitusrekisterin ja laitoshoidtoa koskevien tilastojen mukaan Hyvinkäällä 97,2 % vuonna 2023 (96,3 % vuonna 2022) ja yli 85-vuotiaista 86,4 % (83,9 %). Vuosina 2020–2023 kotona asuvien seniorien määrässä on ollut pientä vuosittaista vaihtelua, mutta trendinä on ollut lievä lisääntyminen parilla %-yksiköllä. **Säännöllisen kotihoidon 65 vuotta täyttäneitä asiakkaita** oli 5,8 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2023 (6,8 % vuonna 2022). 85 vuotta täyttäneiden kohdalla lukema oli 21,3 % vuonna 2023, kun edellisvuonna se oli ollut selvästi enemmän, 26,2 %.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Hyvinkäällä oli vuonna 2023 kaikkiaan 24 117 **asunto-kuntaa**, joista 61,4 % oli omistusasuntoja, 34,9 % vuokra-asuntoja ja loput 3,7 % asumisoikeusasuntoja tai hallintaperusteeltaan tuntemattomia. **Vuokra-asuntoja** (arava-, korotuki- tai muu vuokra-asunto) on määrällisesti eniten luonnollisesti isoilla asuinalueilla eli Keskustan, Paavola-Kulomäen ja Pikkusuo-Taka-Martin alueella. Suhteellisesti eniten vuokra-asuntoja on Rääkänpää-Tehtaansuon (58,7 %), Keskustan (52,7 %), Kaukasten taajaman (51,2 %) ja Paavola-Kulomäen (50,8 %) alueella.

Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneitä hoidettavia oli vuonna 2023 vastaavan ikäisistä 2,1 % (vuonna 2020 1,6 %). 85 vuotta täyttäneiden kohdalla lukema oli vuonna 2023 7,2 %, kun vuonna 2020 se oli ollut 3,4 %. **Omaishoidontuen asiakkaita** on Hyvinkäällä ollut vuosina 2020–2023 vuoden aikana kaiken ikäisistä kuntalaisista 5–7 hlöä / 1 000 asukasta, joten heitä voidaan laskea olevan 230–330. Omaishoitajien ja -hoidettavien asiat ja niihin liittyvät huolet ovat olleet syystä paljon esillä HVA-uudistuksen, Keusoten palvelujen kehittämisen ja haastavan taloustilanteen myötä.

Täyttä kansaneläkettä saavien 65 vuotta täyttäneiden osuus on pysynyt samalla tasolla edellisvuosiin ja koko maan keskiarvoon nähden. Hyvinkäällä osuus on ollut vuosina 2020–2023 1,2–1,3 % (koko maa 1,7–1,8 %). Myös **eläkkeensaajien asumistukea** saavien asuntokuntien osuus on pysynyt hyvin samanlaisena niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Hyvinkäällä osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut 8,0–8,3 % ja koko maassa hieman pienempi 7,3–7,7 % vuosina 2020–2023.

Hyvinkää on **maantieteellisesti** tiivis ja kaupunkimainen; taajama-aste oli 94,7 % vuonna 2022. Kuten taulukosta 12 ilmenee, rakentamisessa eletään edelleen laskusuhdannetta.

Asuin- ja elinympäristö (Kuntien avainluvut)				
	2021	2022	2023	2024
Hyvinkään taajama-aste, %	93,7	94,7	-	-
Asuntokuntia, kpl	23 907	23 934	24 117	-
Rivi- ja pientaloissa asuvia asuntokuntia, %	45,7	45,7	45,5	-
Vuokra-asunnoissa asuvia asuntokuntia, %	34,6	34,5	34,9	-
Myönnettyjä rakennuslupia, asuntoa	290	220	32	92
Valmistuneita asuntoja	266	282	251	93

TAULUKKO 12. Asuin- ja elinympäristö Hyvinkäällä 2021–2024

3.1.1 Elinolot

Hyvinkääläisten **elinoloissa** ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia kuluneen valtuustokauden aikana. Huomiota kannattaa kuitenkin kiinnittää varsinkin syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden ja eritoten nuorten miesten kasvavaan määrään.

Elinolot Hyvinkäällä (Sotkanet)							
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	2024	Huomioita
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista (Ind. 190, STAT, Asunnot ja asuinolot -tilastot)	Koko maa	yhteensä	28,1	27,8	28,0	-	- Asuminen on tärkeä elinolojen ja hyvinvoinnin mittari - Asunto on ahdas, jos siinä asuu yli 1 hlö/huone (pl. keittiö) - Hyvinkäällä asutaan hie- man vähemmän kuin koko maassa
	Hyvinkää	yhteensä	26,3	25,5	25,6	-	
Omaishoidon tuen 75 v. täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Ind. 3262, THL, Sosiaali-palv. toimintatilasto)	Koko maa	yhteensä	4,6	4,3	4,1	4,0	Hyvinkäällä %-osuus edelleen alempi kuin koko maassa
	Hyvinkää	yhteensä	3,1	3,6	3,7	3,4	
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskelussa, ei varusmiespalveluksessa, NEET) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä (Ind. 5387, STAT, Työssäkäyntitilasto)	Koko maa	miehet	17,8	16,9	19,7	-	- NEET-nuoret voivat hyvinvoinnin eri osa-alueilla usein huonommin, työllistyminen on epävarmempaa ja jäävät useammin pelkän peruskoulutuksen varaan - Kaikki NEET-nuoret eivät ole riskissä (esim. väli-vuosi) - Hyvinkäällä osuudet kasvussa ja isommat kuin koko maassa, erityis-huomio nuoriin miehiin - Tähän voivat vaikuttaa kunta ja HVA yhdessä
		naiset	12,8	12,4	13,4	-	
		yhteensä	15,4	14,7	16,6	-	
	Hyvinkää	miehet	18,1	18,7	22,4	-	
		naiset	15,2	15,4	17,8	-	
		yhteensä	16,7	17,1	20,2	-	

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä (Ind. 5097, THL, Toimeentulotukirekisteri)	Koko maa	yhteensä	2,9	2,6	2,6	-	- Pitkäaikaisuus=Väh. 10 kk viimeisen vuoden aikana - Syrjäytymisriski ja ylisukupolvisuus korostuvat - Taustalla pitkäaikaistyöttömyys, koulutuksen puute, vajaakuntoisuus, terveydelliset ja psykososiaaliset ongelmat - Lapsiperheköyhyys on lastensuojelun ja huonosuuden riskitekijä - Hyvinkäällä lapsiperheitä 5 915 (2023), joten kyse on 170–180 perheestä
	Hyvinkää	yhteensä	3,5	2,7	3,0	-	
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista (Ind. 3071, TEM, Työnvälitystilasto)	Koko maa	miehet	6,0	5,2	4,9	5,2	- Työikäisiä, jotka liikkuvat työttömyyden, palveluiden ja lyhyiden työsuhteen välillä, vaikeuksia työllistyä avoimilla työmarkkinoilla - Taustalla mm. työelämän vaativuus, ikä, vajaakuntoisuus, fyysiset ja psykososiaaliset ongelmat - Koskee Hyvinkäällä noin 1400 henkilöä - Tilanne parantunut hie- man 2021–2024
		naiset	4,5	3,8	3,6	3,8	
		yhteensä	5,3	4,5	4,2	4,5	
	Hyvinkää	miehet	6,0	5,3	5,2	5,3	
		naiset	5,2	4,6	4,6	4,7	
		yhteensä	5,6	4,9	4,9	5,0	
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä (Ind. 237, STAT, Asunnot ja asuinolot -tilasto)	Koko maa	yhteensä	45,8	45,5	45,3	-	- Yhden hengen asunokunnan muodostaa asunnossa yksin vakituisesti asuva hlö - Osuus pysynyt melko samana
	Hyvinkää	yhteensä	46,8	46,6	47,0	-	

TAULUKKO 13. Elinoloihin liittyvät vähimmäistietosisällöt sukupuolittain koko maassa ja Hyvinkäällä vuosina 2021–2024

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 hyvinkääläisistä 20–24-vuotiaista 27,9 % ja 25–29-vuotiaista 17,2 % oli **Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa**. Kaikkiaan yli 15-vuotiaista hyvinkääläisistä ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa oli 26,0 % vuonna 2023.

Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 365 helmikuussa 2025. Vuotta aikaisemmin heitä oli ollut 320. **18–24-vuotiaista** hyvinkääläisnuorista **perustoimeentulotukea** sai vuoden 2023 aikana 18,9 %, kun aikaisemmin heitä oli ollut 18,6 % (2022). **Pitkäaikaisesti toimeentulotukea** sai vuonna 2023 vastaavasti 3,3 % (3,0 % vuonna 2022) ja **täydentävää toimeentulotukea** 2,4 % (1,9 % vuonna 2022).

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi **työkyvyttömyyseläkettä saavien 16–24-vuotiaiden** osuus oli vuonna 2023 vastaavan ikäisistä hyvinkääläisistä 1,2 %, mikä oli sama kuin vuotta aikaisemmin. Nuorten aikuisten, eli 18–34-vuotiaiden kohdalla osuus

on hieman suurempi, sillä vuonna 2023 lukema oli 2,0 % ja vuonna 2022 vastaavasti 2,2 %. Hyvinkään lukemat vastaavat valtakunnan tasoa.

Tuoreimman, vuodelta 2022 olevan tiedon mukaan Hyvinkään **ikävakioitu työkyvyttö-myysindeksi** on 96,3. Koko maan keskiarvo on 100 ja sitä parempi tilanne kunnassa on, mitä enemmän se on alle maan keskiarvon. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen indeksi on huomattavasti koko maata ja myös Hyvinkäätä parempi, 84,7.

3.1.2 Elintavat

Elintavat vaikuttavat merkittävästi ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen. Elintavat nivoutuvat pitkälti yksilön omiin valintoihin, mutta myös kunnat, hyvinvointialueet ja muut toimijat pystyvät omalta osaltaan vaikuttamaan niihin muun muassa jakamalla tietoa elintavoista sekä antamalla liikunta- ja elintapaohjausta.

Elintavat Hyvinkäällä (Sotkanet)							
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	2024	Huomioita
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 3904, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	31,7	-	31,7	-	- Mitataan kahden vuoden välein Kouluterveyskyselyllä, seuraavaksi 2025 - Ilmaisee koululounaan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana väliin jättävien määrän - Koululounaan syöminen on yhteydessä mm. elintapoihin, jaksamiseen ja oppimiseen - Ravitsemuksen ohessa ruokailulla on myös kasvatuksellisia ja sosiaalisia tehtäviä - Hyvinkäällä jätetään useammin koululounas väliin kuin koko maassa - Pojilla tilanne on parempi - Kunta voi vaikuttaa tuloksiin järjestelyillä
		naiset	36,9	-	43,8	-	
		yhteensä	34,4	-	38,0	-	
	Hyvinkää	miehet	49,4	-	40,9	-	
		naiset	48,2	-	53,0	-	
		yhteensä	48,9	-	47,0	-	
...% ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 3938)	Koko maa	miehet	34,7	-	33,5	-	- Koululounaan syöminen on yhteydessä mm. elintapoihin, jaksamiseen ja oppimiseen - Ravitsemuksen ohessa ruokailulla on myös kasvatuksellisia ja sosiaalisia tehtäviä - Hyvinkäällä jätetään useammin koululounas väliin kuin koko maassa - Pojilla tilanne on parempi - Kunta voi vaikuttaa tuloksiin järjestelyillä
		naiset	42,6	-	45,9	-	
		yhteensä	38,1	-	38,8	-	
	Hyvinkää	miehet	37,2	-	27,9	-	
		naiset	44,0	-	53,9	-	
		yhteensä	41,8	-	46,5	-	
...% lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 3923)	Koko maa	miehet	25,2	-	24,3	-	- Mitataan kahden vuoden välein Kouluterveyskyselyllä, seuraavaksi 2025 - Perustuu oppilaiden vastauksiin, joista ainakin kaksi toteutuu: a)
		naiset	33,2	-	36,3	-	
		yhteensä	30,0	-	31,4	-	
	Hyvinkää	miehet	30,4	-	25,9	-	
		naiset	34,7	-	38,1	-	
		yhteensä	33,1	-	33,6	-	
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 5362, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	8,1	-	9,4	-	- Mitataan kahden vuoden välein Kouluterveyskyselyllä, seuraavaksi 2025 - Perustuu oppilaiden vastauksiin, joista ainakin kaksi toteutuu: a)
		naiset	4,6	-	6,1	-	
		yhteensä	6,3	-	7,7	-	
	Hyvinkää	miehet	12,2	-	12,5	-	
		naiset	5,8	-	7,1	-	
		yhteensä	9,1	-	9,7	-	

...% ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 5364)	Koko maa	miehet	20,4	-	19,7	-	kokeillut ainakin kahdesti kannabista, b) tosi humalassa vähintään kerran kk, c) käyttää päivittäin jotain tupakatuotetta ja d) pelaa rahapelejä viikoittain - Kuvaa niiden osuutta, jolla on päihteisiin liittyen erityisen tuen tarvetta ja sitä, että kunnassa on tarvetta ehkäisevälle päihdetyölle - Hyvinkään luvut koko maan tasoa, mutta suunta huolestuttava
		naiset	16,7	-	16,1	-	
		yhteensä	18,9	-	18,2	-	
	Hyvinkää	miehet	18,8	-	20,0	-	
		naiset	10,7	-	17,4	-	
		yhteensä	13,6	-	18,1	-	
...% lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 5363)	Koko maa	miehet	8,8	-	8,6	-	- Koulujen MOVE!-mittauksilla selvitetään kestävyyttä, lihaskuntoa, motorisia taitoja ja liikkuvuutta - Toimintakyky heikko, jos alle 15 p. - Tulokset linkittyvät mm. oppimiseen, jaksamiseen ja vapaa-aikaan - Hyvinkään MOVE!-tulokset koko maan tasoa huonommat, joten asia huomioitava - Tuloksiin voidaan vaikuttaa osittain koulun, vapaa-aikapalveluiden ja olosuhteiden kautta
		naiset	5,3	-	6,2	-	
		yhteensä	6,7	-	7,2	-	
	Hyvinkää	miehet	4,9	-	7,8	-	
		naiset	3,2	-	6,8	-	
		yhteensä	3,8	-	7,1	-	
Lasten ja nuorten fyysisen toimintakyky (MOVE! -mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (Ind. 5477, MOVE! -järjestelmän rekisteri)	Koko maa	miehet	39,0	39,2	37,1	36,5	- Ylipaino ≥ 25 BMI - Mitataan neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa - Linkittyy jaksamiseen, elämänlaatuun ja terveyteen lapsuudessa ja myöhemmällä iällä - Lasten ja nuorten kasvua voidaan edistää niin kodissa, kunnissa, HVA:illa kuin vapaa-ajan harrastuksissa - Suunta on oikea, sillä ylipainoisten määrä laskenut loivasti koko maassa ja Hyvinkäällä - Kunta voi panostaa mm. tietouteen, kouluruokailuun, liikkumiseen ja harrastamisen olosuhteisiin
		naiset	36,1	37,5	36,8	35,2	
		yhteensä	37,6	38,4	37,0	35,8	
	Hyvinkää	miehet	44,9	48,8	35,4	44,3	
		naiset	39,0	53,6	32,9	42,1	
		yhteensä	42,0	51,3	34,1	43,3	
...% 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (Ind. 5478)	Koko maa	miehet	41,1	39,9	38,0	38,0	
		naiset	40,8	42,6	42,3	42,8	
		yhteensä	40,9	41,2	40,1	40,4	
	Hyvinkää	miehet	37,4	37,8	41,5	45,0	
		naiset	54,0	55,8	56,2	50,8	
		yhteensä	45,6	47,3	48,2	47,9	
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2–6-vuotiailla (Ind. 3231, THL, Perusterveydenhuoltotilasto (neuvola ja kouluterveys))	Koko maa	miehet	25,3	23,5	24,1	-	
		naiset	15,7	14,5	14,5	-	
		yhteensä	20,6	19,1	19,4	-	
	Hyvinkää	miehet	24,0	24,7	22,5	-	
		naiset	18,2	16,2	15,0	-	
		yhteensä	21,2	20,5	18,8	-	
...7–12-vuotiailla (info ind. 3233)	Koko maa	miehet	29,4	28,1	26,4	-	
		naiset	19,4	18,6	18,1	-	
		yhteensä	24,5	23,4	22,3	-	
	Hyvinkää	miehet	28,2	27,6	26,3	-	
		naiset	19,1	19,0	19,3	-	
		yhteensä	23,8	23,4	22,8	-	
...13–16-vuotiailla (info ind. 3235)	Koko maa	miehet	29,5	29,3	27,6	-	
		naiset	20,7	20,1	19,3	-	
		yhteensä	25,2	24,8	23,5	-	
	Hyvinkää	miehet	27,8	27,8	27,1	-	
		naiset	20,1	18,1	19,0	-	
		yhteensä	24,0	23,0	23,2	-	

TAULUKKO 14. Elintapoihin liittyvät vähimmäistietosisällöt sukupuolittain koko maassa ja Hyvinkäällä vuosina 2021–2024

Niiden alakoululaisten, jotka **eivät syö aamupalaa joka arkipäivä** määrä on lisääntynyt vuosina 2019, 2021 ja 2023. Aamupalan toisinaan väliin jättäviä oli vuonna 2023 alakoululaisista 33,4 % ja yläkoululaisista vielä useampi, 42,2 %. Aamupalaa syömättömien lukulaisten määrä on vähentynyt mittauksesta toiseen ollen 28,9 % vuonna 2023. Onkin kiinnostavaa nähdä, millaiset tulokset vuoden 2025 Kouluterveyskyselystä saadaan.

Uni ja lepo ovat tärkeä osa lasten ja nuorten hyvinvointia. On myönteistä, että **alle 8 tuntia yössä nukkuvien** osuus on vähentynyt jonkin verran. Vuonna 2023 alle 8 tuntia nukkuvia oli hyvinkääläisistä yläkouluikäisistä 37,8 %, kun kaksi vuotta aikaisemmin heitä oli 49,5 %. Lukiolaisista alle 8 tuntia nukkuvia oli vuonna 2023 32,9 % ja vuonna 2021 37,7 %.

Stimulanttihuumeiden (amfetamiini, metamfetamiini, MDMA ja kokaiini) käytöstä saadaan tietoa **jätevesitutkimuksista**. Hyvinkään tai lähikuntien osalta ei ole tietoa, mutta vuosina 2020–2022 pitoisuudet ovat laskeneet lähellä olevissa isommissa kaupungeissa. Vuonna 2020 pitoisuudet oli Helsingissä 1352,28 mg/1000 asukasta ja 2022 vähemmän, 1150,84 mg. Lahdessa vastaavat lukemat olivat 1174,15 mg (2020) ja 794,2 mg (2022).

3.1.3 Terveydentila

Terveydentilaa koskevien asioiden ajatellaan helposti liittyvän nimenomaan HVA:n tuottamiin sote-palveluihin, mutta **myös kunnat ja muut toimijat** pystyvät omalta osaltaan vaikuttamaan kuntalaisten **fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen**.

Hyvinkääläisten terveydentila (Sotkanet)						
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	Huomioita
Kokee terveydentilansa keskimääräiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (Ind. 4817, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	8,9	--	9,0	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Koettu terveys kuvaa nuorten hyvinvointia, toimintakykyä, terveyspalveluiden käyttöä ja terveyskäyttäytymistä - Perhetekijöillä ja terveyskäyttäytymisellä, kuten liikunnan harrastamisella ja päihteiden käytöllä, on yhteys lasten ja nuorten itsearvioituun terveyteen - Tuloksiin voidaan vaikuttaa myös kouluissa, oppilaitoksissa ja opiskeluholloissa - Kiinnitettävä erityistä huomiota terveydentilansa keskimääräiseksi ja varsinkin huonoksi kokeviin - Hyvinkäällä tulokset parantuneet vuosina 2021–2023 muiden kuin ammattiin opiskelevien kohdalla
		naiset	12,5	-	13,5	
		yhteensä	10,8	-	11,3	
	Hyvinkää	miehet	10,7	-	7,7	
		naiset	13,2	-	12,9	
		yhteensä	11,9	-	10,5	
...% 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 286)	Koko maa	miehet	16,5	-	16,7	
		naiset	34,3	-	36,1	
		yhteensä	25,7	-	26,6	
	Hyvinkää	miehet	20,0	-	19,4	
		naiset	35,3	-	34,2	
		yhteensä	27,4	-	26,9	
...% ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 3931)	Koko maa	miehet	19,0	-	20,0	
		naiset	40,1	-	40,1	
		yhteensä	27,9	-	28,6	
	Hyvinkää	miehet	14,3	-	21,7	
		naiset	38,3	-	43,2	
		yhteensä	29,5	-	37,5	
...% lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 3916)	Koko maa	miehet	18,1	-	16,4	
		naiset	32,2	-	31,4	
		yhteensä	26,5	-	25,2	
	Hyvinkää	miehet	16,2	-	12,7	
		naiset	31,8	-	27,9	
		yhteensä	25,9	-	22,2	

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 4715, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	35,1	-	32,0	• Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 • Pitää sisällään mm. kohe-rens- sin tunteen (elämänhal- linta), resilienssin (pärjäämi- nen), pystyvyyden, tyytyväi- syyden, elämänlaadun, opti- mismin ja onnellisuuden • Positiivinen mielenterveys on yhteydessä tuottavuuteen, fyysiseen hyvinvointiin ja elä- mänlaatuun • Suojaa itsemurha-ajatuksilta ja oppimisvaikeuksilta • Hyvinkäällä yläkoululaisilla parantunut, ammattiin opis- kelevilla ja varsinkin lukiolai- silla heikentynyt • Hyvinkään lukemat valtakun- nallista tasoa heikommät • Tytöillä tulokset merkittävästi huonommat kuin pojilla, jo- ten asia syytä huomioida
		naiset	16,5	-	13,4	
		yhteensä	25,5	-	22,5	
	Hyvinkää	miehet	27,0	-	31,1	
		naiset	11,5	-	12,8	
		yhteensä	19,2	-	21,7	
...% ammatillisen oppi- laitoksen 1. ja 2. vuo- den opiskelijoista (Ind. 4716)	Koko maa	miehet	33,8	-	32,8	
		naiset	16,2	-	14,5	
		yhteensä	26,3	-	25,0	
	Hyvinkää	miehet	28,2	-	32,8	
		naiset	14,9	-	14,4	
		yhteensä	19,7	-	19,6	
...% lukion 1. ja 2. vuo- den opiskelijoista (Ind. 4717)	Koko maa	miehet	37,7	-	37,6	
		naiset	18,1	-	16,7	
		yhteensä	26,0	-	25,3	
	Hyvinkää	miehet	33,1	-	29,3	
		naiset	21,3	-	12,3	
		yhteensä	25,9	-	18,6	

TAULUKKO 15. Terveystilaan liittyvät vähimmäistietosisällöt sukupuolittain koko maassa ja Hyvinkäällä vuosina 2021–2023

THL:n ja Kelan tilastoihin perustuvan **ikävakioidun sairastavuusindeksin** (5641) lukema oli Hyvinkäällä 107,5 vuonna 2021 ja 105,9 vuonna 2022 (maan keskiarvo 100). Tämän jälkeen kyseistä indeksiä ei ole kerätty. Mitä suuremman arvon alue saa, sitä yleisempää on sairastavuus tällä alueella. Vuonna 2022 Keusote alueen sairastavuusindeksi oli 94,9, joten meillä sairastetaan tämän perusteella selkeästi keskimääräistä enemmän.

Eryityskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita oli vuonna 2024 Hyvin- käällä 22,7 %, kun vuonna 2021 lukema oli 21,5 %. **Depressiolääkkeistä** sai korvausta vuonna 2023 alaikäisistä hyvinkääläisistä 2,4 % vastaavan ikäisestä väestöstä, 18–24-vuo- tiaista 10,1 %, 25–64-vuotiaista 11,3 % ja 65 vuotta täyttäneistä 13 %. Tilanne on pysynyt aika samana vuosina 2021–2023, mutta on huomion arvoista, että lukemat ovat hieman maan keskitasoa ylempänä ja naisten lukemat miehiä selvästi korkeammat.

Yli 64-vuotiaiden kohdalla erityiskorvattuun **Alzheimer-lääkitykseen** (1,9 % vuonna 2021 ja 0,7 % vuonna 2024) sekä **sepelvaltimotaudin** (10,5 % vuonna 2021 ja 9,5 % vuonna 2024) ja **astman lääkitukseen** (11,4 % vuonna 2021 ja 10,9 % vuonna 2024) oikeutettujen osuus on laskenut viime vuosina. **Diabetekseen** sai erityiskorvattua lääkitystä vuonna 2021 yli 64-vuotiaista 17,3 % ja vuonna 2024 17,4 %. Naisten osuudet korostuvat astmassa ja Alzheimerissa, miesten diabeteksessa ja sepelvaltimotaudissa.

Influenssarokotuksen otti vuonna 2024 65 vuotta täyttäneistä suomalaisista 61,7 %, kun vuonna 2021 sen otti 53,8 %.

3.1.4 Osallisuus, mielenterveys ja elämänlaatu

Hyvinkääläisten osallisuus, mielenterveys ja elämänlaatu (Sotkanet)					
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2023	Huomioita
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 5680, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	6,7	7,5	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Indikaattori muodostuu kymmenestä väitämästä mm. merkityksellisyys kokeemukseen, vaikutusmahdollisuuksiin ja vuorovaikutuksen laatuun liittyen - Kokemuksen tunne liittyy mm. mielenterveyteen, syrjäytymiseen, turvallisuuteen ja hyvinvoinnin ja terveyden tunteeseen - Hyvinkäällä hieman enemmän heikon osallisuuden kokemusta kuin koko maassa, mutta suunta on parempaan - Erityistä huomiota tulisi kiinnittää tyttöjen huomattavasti poikia heikompaan osallisuuden kokemukseen
		naiset	15,7	16,8	
		yhteensä	11,4	12,3	
	Hyvinkää	miehet	9,4	7,8	
		naiset	18,8	18,8	
		yhteensä	14,1	13,3	
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 328, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	7,9	8,2	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Indikaattori kuvaa nuorten mielenterveyttä, sillä ahdistuneisuus on nuorilla yleisiä mielenterveyden ongelmia - Mielenterveysongelmat vaikeuttavat nuorten pärjäämistä opiskeluissa ja työelämässä, saattavat lisätä päihteidenkäyttöä ja lisäksi ne kuormittavat yleisyytensä ja pitkäkestoisuutensa vuoksi myös terveydenhoitojärjestelmää - Tytöillä on ahdistuneisuutta moninkertaisesti poikiin nähden niin valtakunnallisesti kuin Hyvinkäällä - Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yläasteikäisiin ja ammattiin opiskeleviin tyttöihin
		naiset	30,1	34,1	
		yhteensä	19,4	21,4	
	Hyvinkää	miehet	10,4	9,0	
		naiset	34,0	31,9	
		yhteensä	21,9	20,6	
...% ammatillisen opilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 346)	Koko maa	miehet	6,7	7,4	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Indikaattori kuvaa nuorten mielenterveyttä, sillä ahdistuneisuus on nuorilla yleisiä mielenterveyden ongelmia - Mielenterveysongelmat vaikeuttavat nuorten pärjäämistä opiskeluissa ja työelämässä, saattavat lisätä päihteidenkäyttöä ja lisäksi ne kuormittavat yleisyytensä ja pitkäkestoisuutensa vuoksi myös terveydenhoitojärjestelmää - Tytöillä on ahdistuneisuutta moninkertaisesti poikiin nähden niin valtakunnallisesti kuin Hyvinkäällä - Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yläasteikäisiin ja ammattiin opiskeleviin tyttöihin
		naiset	30,3	32,1	
		yhteensä	16,6	18,0	
	Hyvinkää	miehet	9,6	5,0	
		naiset	31,1	36,8	
		yhteensä	23,7	27,8	
...% lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 337)	Koko maa	miehet	8,2	7,4	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Indikaattori kuvaa nuorten mielenterveyttä, sillä ahdistuneisuus on nuorilla yleisiä mielenterveyden ongelmia - Mielenterveysongelmat vaikeuttavat nuorten pärjäämistä opiskeluissa ja työelämässä, saattavat lisätä päihteidenkäyttöä ja lisäksi ne kuormittavat yleisyytensä ja pitkäkestoisuutensa vuoksi myös terveydenhoitojärjestelmää - Tytöillä on ahdistuneisuutta moninkertaisesti poikiin nähden niin valtakunnallisesti kuin Hyvinkäällä - Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yläasteikäisiin ja ammattiin opiskeleviin tyttöihin
		naiset	30,5	30,7	
		yhteensä	21,5	21,1	
	Hyvinkää	miehet	7,7	9,1	
		naiset	21,8	23,9	
		yhteensä	16,5	18,4	
Tyytyväinen elämänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (Ind. 4811, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	88,9	89,8	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Tyytyväisyydellä on suuri merkitys lasten ja nuorten myönteiselle kehitykselle ja se suojaaa psyykkisiltä ongelmilta - Tähän vaikuttavat mm. ihmissuhteet, kokemus pärjäämisestä, elämänhallinnasta ja omasta arvosta, pärjääminen koulussa ja harrastuksissa, perheen ongelmat ja vahvuudet sekä sosioekonominen asema - Tyytyväisyyden kokemus suojaaa stressiltä ja mielenterveyden haasteilta - Pojat ovat kategorisesti tyytyväisempiä elämänsä kuin tytöt - Alakoululaiset ovat hyvin tyytyväisiä elämänsä, mutta tämän jälkeen tyytymättömyys lisääntyy
		naiset	81,5	80,7	
		yhteensä	85,1	85,1	
	Hyvinkää	miehet	85,1	89,3	
		naiset	81,6	79,3	
		yhteensä	83,4	84,1	
...% 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 4700)	Koko maa	miehet	80,8	78,5	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Tyytyväisyydellä on suuri merkitys lasten ja nuorten myönteiselle kehitykselle ja se suojaaa psyykkisiltä ongelmilta - Tähän vaikuttavat mm. ihmissuhteet, kokemus pärjäämisestä, elämänhallinnasta ja omasta arvosta, pärjääminen koulussa ja harrastuksissa, perheen ongelmat ja vahvuudet sekä sosioekonominen asema - Tyytyväisyyden kokemus suojaaa stressiltä ja mielenterveyden haasteilta - Pojat ovat kategorisesti tyytyväisempiä elämänsä kuin tytöt - Alakoululaiset ovat hyvin tyytyväisiä elämänsä, mutta tämän jälkeen tyytymättömyys lisääntyy
		naiset	56,8	54,0	
		yhteensä	68,2	65,7	
	Hyvinkää	miehet	75,9	76,2	
		naiset	57,9	51,6	
		yhteensä	67,0	63,6	
...% ammatillisen opilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 4701)	Koko maa	miehet	79,0	74,7	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Tyytyväisyydellä on suuri merkitys lasten ja nuorten myönteiselle kehitykselle ja se suojaaa psyykkisiltä ongelmilta - Tähän vaikuttavat mm. ihmissuhteet, kokemus pärjäämisestä, elämänhallinnasta ja omasta arvosta, pärjääminen koulussa ja harrastuksissa, perheen ongelmat ja vahvuudet sekä sosioekonominen asema - Tyytyväisyyden kokemus suojaaa stressiltä ja mielenterveyden haasteilta - Pojat ovat kategorisesti tyytyväisempiä elämänsä kuin tytöt - Alakoululaiset ovat hyvin tyytyväisiä elämänsä, mutta tämän jälkeen tyytymättömyys lisääntyy
		naiset	60,0	55,1	
		yhteensä	70,8	66,2	
	Hyvinkää	miehet	81,3	72,1	
		naiset	61,3	51,3	
		yhteensä	68,0	57,5	

...% lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 4702)	Koko maa	miehet	78,2	75,6	• Kodin ja ystäväpiiriin lisäksi myös kouluissa voidaan vahvistaa sosiaalisia taitoja, tunteita ja henkilökohtaisia vahvuuksia
		naiset	61,9	60,9	
		yhteensä	68,4	66,9	
	Hyvinkää	miehet	77,2	70,4	
		naiset	62,0	60,0	
		yhteensä	67,7	63,8	

TAULUKKO 16. Hyvinkääläisten osallisuus, mielenterveys ja elämänlaatu

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17-vuotiaiden osuus oli vuonna 2023 Hyvinkäällä 2,1 %, kun vuonna 2022 osuus oli 2,0 % ja vuonna 2021 2,2 %. Koko maan lukema oli 1,6 % vuosina 2021–2023. Vastaavan ikäisistä lapsista 9,5 %:sta tehtiin **lastensuojeluilmoitus** vuonna 2023 (10,5 % vuonna 2021). Määrällisesti ilmoituksia tehtiin kuitenkin enemmän eli 2 315 kpl (1 896), mikä saattaa viestiä polarisaatiosta. **Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna** oli 1,8 % vuonna 2023. Tyttöjen lukemat ovat olleet Hyvinkäällä vuosina 2021–2023 valtakunnallista tasoa ja poikien hieman korkeammat.

Hyvinkään **äänestysaktiivisuus** oli vuoden 2025 kuntavaaleissa 50,3 %, kun koko maassa vaaleissa äänesti 54,2 % äänioikeutetuista. Vuoden 2021 kuntavaaleissa Hyvinkään lukema oli 50,2 % ja 2017 54,4 %. Keväällä 2025 pidettiin samaan aikaan kunta- ja aluevaalit, joista jälkimmäisen äänestysaktiivisuus oli koko maassa 51,7 %, Keusote-alueella 50,0 % ja Hyvinkäällä 48,5 %. Ainoastaan Mäntsälässä aluevaalien 2025 äänestysaktiivisuus oli Hyvinkäätä alhaisempi (47,9 %), kun neljässä muussa hyvinvointialueemme kunnassa se oli korkeampi, 49,6–54,1 %. Vuoden 2024 presidentinvaalien 1. kierroksen äänestysaktiivisuus oli koko maassa 75,0 %, Uudellamaalla 76,1 % ja Hyvinkäällä 73,4 %. Presidentinvaalien 2. kierroksen lukemat olivat hieman matalammat: koko maassa 70,7 %, Uudellamaalla 73 % ja Hyvinkäällä 69,3 %. Vuoden 2023 eduskuntavaalien äänestysprosentti oli koko maassa 72 %, Uudenmaan vaalipiirissä 70,8 % ja Hyvinkäällä 69,6 %. Kuten voi nähdä, äänestysaktiivisuus on Hyvinkäällä kautta linjan hieman matalampi.

Vuoden 2024 **osallistuvan budjetoinnin** ehdotusvaihe päättyi 31.1.2024. Tämän seurauksena saatiin kuntalaisilta 97 ehdotusta (170 vuonna 2023) siitä, miten 25 000 euron määräraha tulisi käyttää. Ehdotuksista 15 (37) eteni 13.3.–1.4.2024 toteutettuun äänestykseen. Äänestykseen osallistui 486 (737) hyvinkääläistä ja ääniä annettiin 1 998 (3 482). Eniten ääniä saivat ja näin ollen toteutettaviksi valikoituivat vuonna 2024 seuraavat kohteet: 1) Iloa vanhuksille, 2) Ulkoilmaelokuvanäytös, 3) Puistojumppa, 4) Maksuton puistoruokailu lapsille kesäaikaan ja 5) Niitty kukille. Lisäksi 15 000 € jaettiin talkoorahana kylien elinvoimaisuuden ja yhteisöllisyyden tukemiseksi ja 10 000 € Meidän Hyvinkää -kärkihankkeen kautta lukiossa ja peruskouluissa lasten ja nuorten yhteisöllisyyden ja liikkumisen edistämiseksi.

Osallisuuden ja vaikuttamisen tärkeitä muotoja vuonna 2024 olivat kaupungin järjestämät **Kuntalaishahvit, Kaavaillat ja muut asukasillat** eri teemoilla. Vuonna 2024 pidettiin ja vuonna 2025 jatketaan myös yhdistyksille tarkoitettuja **liikunta- ja kulttuurifoorumeita** sekä Keski-Uudenmaan yhdistysverkoston johdolla järjestettyjä **Järjestötreffejä**.

3.1.5 Turvallisuus

Turvallisuus ja sen tunne on yksi osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Taulukossa 17 on THL:n vähimmäistietosisältöjen mukaiset indikaattorit tähän liittyen.

Turvallisuus Hyvinkäällä (Sotkanet)							
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	2024	Huomioita
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä (ind. 3959, THL, Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon tilastot)	Koko maa	miehet	292,4	292,8	281,2	-	- Altistavia tekijöitä heikko tasapaino, lihaskunto, näkökyky sekä ympäristön ja toimintakyvyn epäsuhta - Lonkkamurtuman hoito 20.000 €
		naiset	414,6	390,5	373,1	-	
		yhteensä	360,6	347,3	332,3	-	
	Hyvinkää	miehet	172,0	312,4	248,4	-	
		naiset	330,8	368,6	270,6	-	
		yhteensä	263,0	344,5	261,0	-	
Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (ind. 4890, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	16,5	-	17,5	-	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Väkivallalla vakavat seuraukset: fyysiset vammat, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmat, kognitiivisen kehityksen hidastuminen, ahdistus, masennus, mallioppiminen - Väkivaltatyö on ennaltaehkäisyä, matalan kynnyksen palveluja, vertaistoimintaa sekä perus- ja erityispalveluja - Hyvinkäällä kiinnitettävä huomiota 4. ja 5. lk tyttöihin ja ammattiin opiskeleviin poikiin
		naiset	13,6	-	14,2	-	
		yhteensä	15,1	-	15,8	-	
	Hyvinkää	miehet	17,5	-	15,6	-	
		naiset	11,8	-	17,1	-	
		yhteensä	14,6	-	16,3	-	
...8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 4956)	Koko maa	miehet	9,2	-	8,7	-	
		naiset	15,4	-	15,6	-	
		yhteensä	12,5	-	12,3	-	
	Hyvinkää	miehet	13,2	-	9,8	-	
		naiset	15,7	-	11,4	-	
		yhteensä	14,4	-	10,6	-	
...ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 4958)	Koko maa	miehet	4,9	-	4,8	-	
		naiset	9,2	-	9,7	-	
		yhteensä	6,7	-	6,9	-	
	Hyvinkää	miehet	3,7	-	8,3	-	
		naiset	9,4	-	10,4	-	
		yhteensä	7,3	-	9,8	-	
...lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 4957)	Koko maa	miehet	5,0	-	4,6	-	
		naiset	9,9	-	9,6	-	
		yhteensä	7,9	-	7,6	-	
	Hyvinkää	miehet	9,9	-	5,4	-	
		naiset	9,4	-	10,0	-	
		yhteensä	9,6	-	8,3	-	
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (Ind. 4834, THL, Kouluterveyskysely)	Koko maa	miehet	7,8	-	8,1	-	- Kahden vuoden välein, seuraava tiedonkeruu tu- lossa 2025 - Kiusaaminen on merkittävä riskite- kijä mielentervey- den haasteille - Indikaattori kuvaa yhdenvertai- suutta ja yhteisöl- lisen oppilas- ja
		naiset	8,0	-	9,0	-	
		yhteensä	7,9	-	8,6	-	
	Hyvinkää	miehet	8,1	-	7,4	-	
		naiset	9,1	-	12,4	-	
		yhteensä	8,6	-	9,9	-	
...8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 1514)	Koko maa	miehet	6,3	-	8,3	-	
		naiset	5,6	-	7,4	-	
		yhteensä	6,0	-	7,9	-	
	Hyvinkää	miehet	8,6	-	7,4	-	
		naiset	7,0	-	6,6	-	
		yhteensä	7,8	-	7,0	-	

...ammattillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 3928)	Koko maa	miehet	3,0	-	4,2	-	opiskelijahuollon toteutumista • Hyvinkäällä tulisi kiinnittää huomiota 4. ja 5. luokan tyttöihin
		naiset	2,6	-	3,8	-	
		yhteensä	2,9	-	4,0	-	
	Hyvinkää	miehet	1,2	-	8,2	-	
		naiset	0,7	-	6,5	-	
		yhteensä	0,8	-	6,9	-	
...lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 3913)	Koko maa	miehet	1,4	-	2,1	-	- Rikokset, joista on tehty rikos- tai rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko - Kaikesta väkivalasta tulee tietoon muutamasta %:sta 20 %:iin - Henkirikoksista 80 %:iin liittyy päihteitä - Indikaattori ilmentää päihteiden ongelmakäyttöä - Kehityssuunta on huolestuttava
		naiset	1,0	-	1,4	-	
		yhteensä	1,1	-	1,7	-	
	Hyvinkää	miehet	1,6	-	0,0	-	
		naiset	0,3	-	0,7	-	
		yhteensä	0,8	-	0,4	-	
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta (Ind. 3113, STAT, Rikos- ja pakkokeinotilastot)	Koko maa	yhteensä	6,6	7,3	7,8	-	
	Hyvinkää	yhteensä	5,9	6,6	8,2	-	
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta (Ind. 3114, STAT, Rikos- ja pakkokeinotilastot)	Koko maa	yhteensä	40,3	41,2	42,9	-	- Rikokset, joista on tehty rikos- tai rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko - Varkaudet, ryöstöt, petokset ym. - Liittyy usein matalaan sosioekonomiseen asemaan ja syrjäytymiseen
	Hyvinkää	yhteensä	51,3	48,9	46,6	-	
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta (Ind. 3037, THL, Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon tilastot)	Koko maa	miehet	99,3	89,5	86,6	84,0	- Vammat ja myrkytykset voivat syntyä tapaturman, itsensä vahingoittamisen tai väkivallan myötä - Kehityssuunta on hyvä
		naiset	108,8	98,1	96,7	93,4	
		yhteensä	104,1	93,8	91,7	88,7	
	Hyvinkää	miehet	81,0	75,6	75,1	63,6	
		naiset	100,0	75,6	70,1	66,7	
		yhteensä	90,7	75,6	72,6	65,2	

TAULUKKO 17. Turvallisuus Hyvinkäällä 2021–2024

Seksuaalinen häirintä on huolestuttavan yleistä, sillä viimeisimmän Kouluterveyskyselyn 2023 mukaan 8. ja 9. luokan oppilaista 27,1 % ja lukiolaisista 31,5 % oli kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua ja ahdistelua vuoden aikana. Voidaan vain toivoa, että näin ikävät lukemat johtuvat enemmän tietoisuuden ja itsekunnioituksen lisääntymisestä sekä ilmoittamiskynnyksen alenemisesta, vaikka ikävä kyllä siitä on selviä merkkejä, että esimerkiksi sosiaalinen media on oikeasti tuonut mukanaan uusia, kielteisiä lieveilmiöitä.

Vuonna 2023 Hyvinkään alueella tapahtui Onnettomuustietoinstituutin liikennevakuutuksista korvattujen vahinkojen tilaston mukaan **liikenteessä 851 vahinkoa**, joissa vammautui 191 ja kuoli 0 henkilöä. Vuonna 2022 vahinkoja oli 900 ja vammautuneita 209. Valtaosa tapahtui henkilö- ja pakettiautoille ja seuraavaksi eniten moottoripyörille ja mopoille.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta saatujen tietojen mukaan vuonna 2024 **pelastustoimen tehtäviä** oli Hyvinkään alueella yhteensä 725 kappaletta, joista tarkistus- ja varmistustehtäviä oli 244, muita pelastustehtäviä 226, liikenneonnettomuuksia 130, tulipaloja 84 ja ensivastetehtäviä 41. Kokonaistehtävämäärä ja tehtävämäärät onnettomuustyyppiluokittain ovat samalla tasolla kuin vuosina 2022–2023. Vuonna 2024 Hyvinkäällä saavutettiin **tavoiteajassa** 48 % riskiluokan 1 kohteista (vuonna 2023 35 %), 74 % riskiluokan 2 kohteista (65 %), 93 % riskiluokan 3 kohteista (83 %) ja 100 % riskiluokan 4 kohteista. Kohteiden tavoitettavuus on siis parantunut vuodesta 2023. Ensimmäisen yksikön keskimääräinen **toimintavalmiusaika** vuonna 2024 oli 8.06 minuuttia.

Pelastuslaitoksemme **ensihoitoyksiköillä** oli vuonna 2024 **tehtäviä** yhteensä 38 177, joista Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella oli 14 758. Pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköiden kokonaistehtävämäärä laski vuonna 2024 noin 11 % ja myös keski-Uudenmaan hyvinvointialueella olleet ensihoitotehtävät vähenivät noin 10 %. Vuonna 2024 ensihoidon tehtävämäärät laskivat koko Uudellamaalla noin 10 % ja valtakunnallisesti jopa enemmän. Tehtävämäärien lasku johtuu pääosin hätäkeskuksen ensihoidon tehtävänkäsittelyn uudistuksesta, joka toteutettiin vuoden 2023 loppupuolella ja jota kehitetään edelleen.

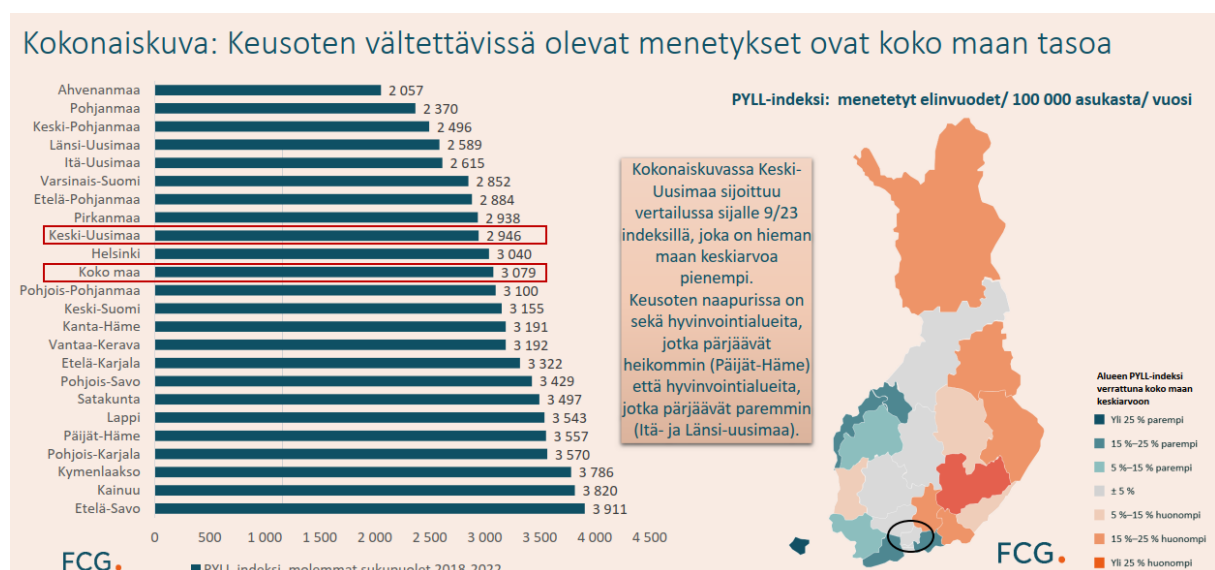
Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä määräaikaisen valvonnan **palotarkastuksia** suoritettiin vuonna 2024 Hyvinkäällä 177 kpl. Tarkastusprosentti oli 82 % tavoitteesta. Vuonna 2023 määräaikaisia palotarkastuksia tehtiin 213 kpl ja tarkastusprosentti oli 84 %. **Turvallisuuskoulutuksia** pidettiin 57 kpl, joiden osallistujamäärä oli yhteensä 1 241 henkilöä. Pidettyjen turvallisuuskoulutusten määrä nousi vuodesta 2023, jolloin niitä oli 33 kpl ja osallistujia 808 henkilöä. Rakentamisen ohjauksen **asiantuntijapalveluiden** määrä (lausunnot, neuvonta ja ohjaus) oli vuonna 2024 287 kpl ja vuonna 2023 229 kpl eli myös asiantuntijapalveluiden määrä on noussut.

Liitteessä 2 on puolestaan **Itä-Uudenmaan poliisilta** maaliskuussa 2025 saadut tarkat **tilastot** Hyvinkään osalta.

3.2 Hyvinkään PYLL-indeksi

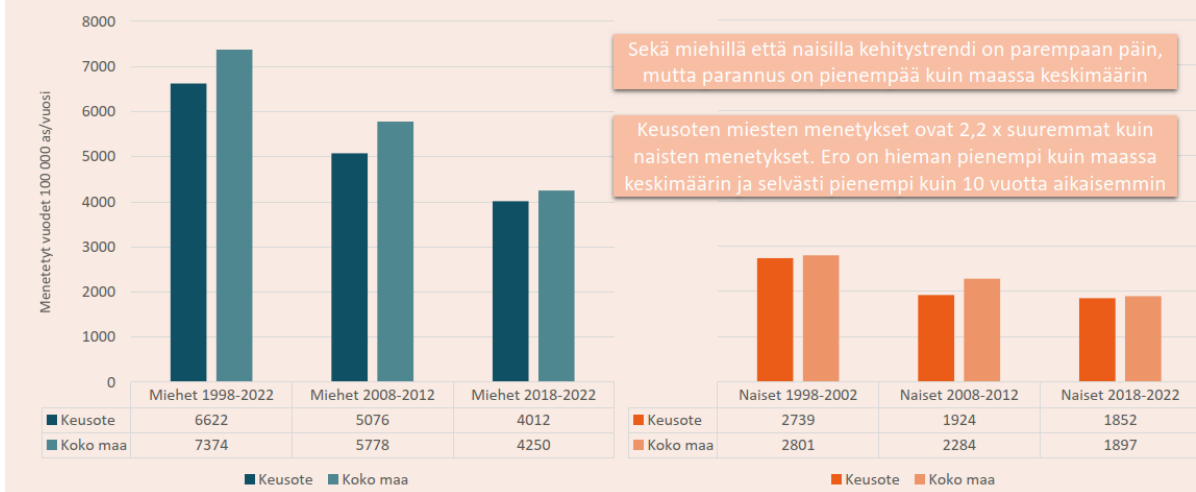
PYLL-indeksi tulee sanoista Potential Years of Life Lost, jolla viitataan **ennenaikaisesti menetettyihin elinvuosiin**. PYLL on tapa tarkastella kuolleisuutta niin, että huomioon otetaan, minkä ikäisenä kuolema on tapahtunut ja lasketaan menetetyt elinvuodet suhteessa kypsään elämään. Usein tarkastelu rajataan vielä niihin **kuolinsyihin, jotka olisi voitu potentiaalisesti välttää**. Ennenaikaisen menehtymisen ikärajana on OECD:n linjauksen mukaisesti **75 vuotta**. Näin ollen 25-vuotiaana kuollut laskee indeksiä 50 vuodella ja 70-vuotiaana viidellä vuodella. On syytä huomata, että THL:n tarkastelee kuolinsyitä erillisellä rajauksella (25–80-vuotta). Tässä yhteydessä käytetään OECD:n ikärajaa.

PYLL-indeksiä tarkastellaan **viiden vuoden jaksoissa**, joista uusimman (**2018–2022**) tilastot ovat valmistuneet vuonna 2024. Menetykset ilmoitetaan PYLL-indeksin muodossa, jolloin menetetyt elinvuodet / 100 000 asukasta / vuosi. Jos esimerkiksi huumekuolemien PYLL-indeksi on Suomessa 321, joka vuosi menetetään Suomessa 321 elinvuotta / 100 000 asukasta, mikä tarkoittaa, että joka vuosi Suomessa menetetään huumeisiin 17 865 elinvuotta. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että joka vuosi Suomessa menetetään 238 kokonaista 75-vuotista elämää, jotka jäävät kokonaan elämättä. Seuraavat kuviot 7–12 ovat peräisin FCG:n ja Keusoten materiaaleista.

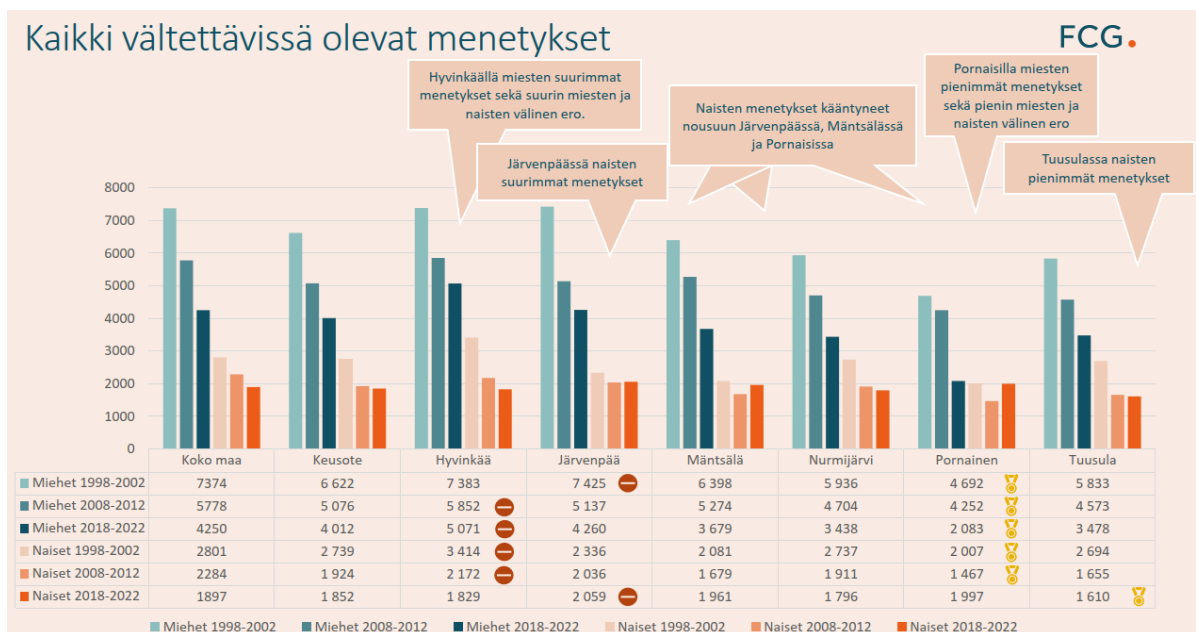

KUVIO 7. Keusote-alueen PYLL-indeksi 2018–2022

Kehitys: kaikki vältettävissä olevat menetykset

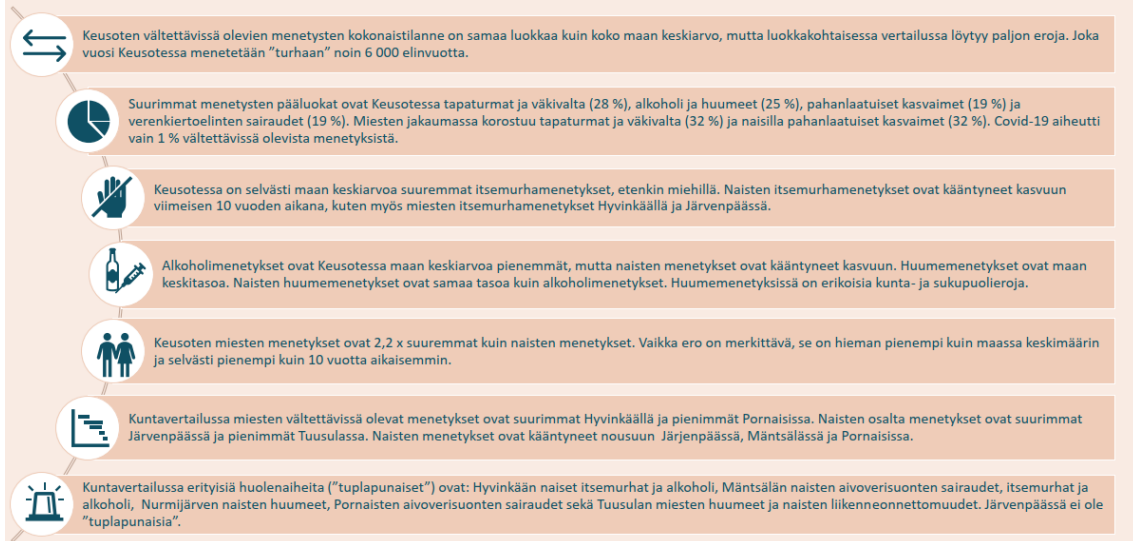
KUVIO 8. Miesten ja naisten PYLL-indeksi koko maassa ja Keusote-alueella vuosina 1998–2022

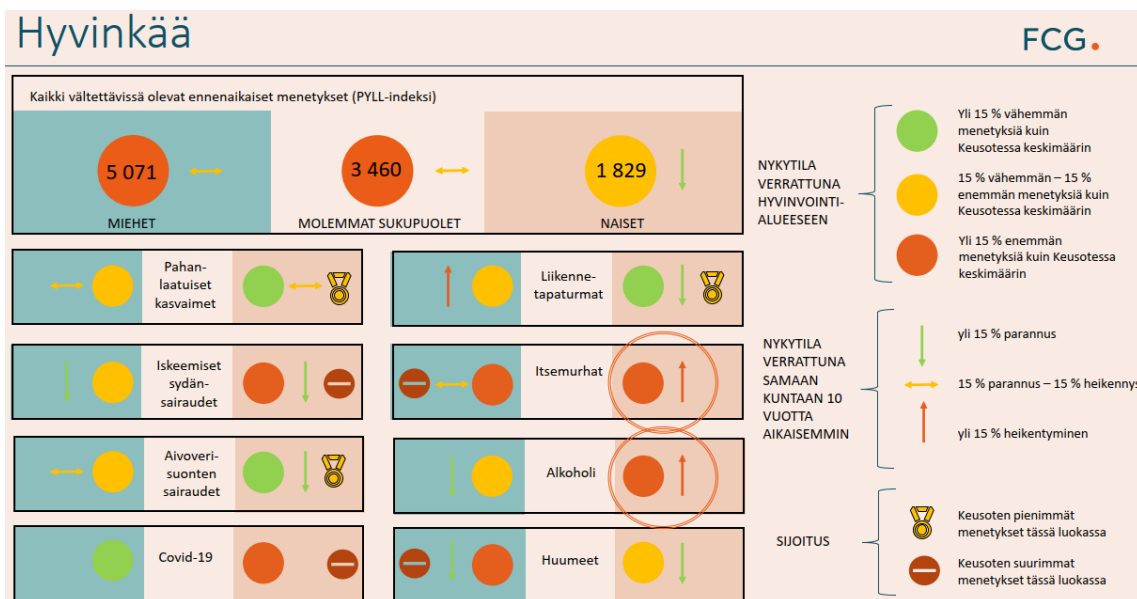
KUVIO 9. Kaikki vältettävissä olevat menetykset Keusote-alueen kunnissa vuosina 1998–2022

Yhteenveto: tärkeimmät löydökset

FCG.

KUVIO 10. Yhteenveto Kuusote-alueen tärkeimmistä PYLL-löydöksistä vuosina 2018–2022

KUVIO 11. Tiivistelmä Hyvinkään PYLL-indeksistä sukupuolittain vuosina 2018–2022

Miehet				Naiset			
TOP	Kuolinsyryryhmä	Menetykset	Osuus	TOP	Kuolinsyryryhmä	Menetykset	Osuus
1.	Itsemurhat	1189	23%	1.	Rintasyöpä	268	15%
2.	Alkoholi	639	13%	2.	Alkoholi	266	15%
3.	Huumeet	637	13%	3.	Itsemurhat	238	13%

KUVIO 12. Hyvinkään TOP 3 -kuolinsyryryhmää (menetykset = menetetyt elinvuodet)

3.3 Tehdyt toimet Hyvinkäällä

THL:n vähimmäistietosisältöjä koskevien suositusten mukaan on mahdollista arvioida sitä, **miten Hyvinkään kaupungin eri toimialat ovat onnistuneet** tekemissään toimissa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Seuraavaksi tarkastellaan THL:n jaottelun mukaan sitä, miten tässä työssä ovat kaupungin osalta onnistuneet **hyte-työn kannalta keskeiset tahot** eli a) sivistystoimi (toimiala), b) kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut (palvelualue) sekä c) tekniikka ja ympäristö (toimiala).

3.3.1 Sivistystoimi

Sivistystoimi on henkilöstömäärältään **suurin toimiala** nykyisessä, sote-palveluista riisutussa kaupunkiorganisaatiossa, sillä vuoden 2023 työntekijämäärästä (1 627 henkilöä, 1 524,8 HTV2) yli 70 % työskenteli sivistystoimessa. Vuonna 2024 työntekijöitä oli 1 692 ja HTV2 oli 1 530,6. Sivistystoimen työntekijöistä 93 % työskenteli vuonna 2023 varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja yleissivistävässä koulutuksessa pitkälti alaikäisten parissa. Loput 7 % työskenteli kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueella, joka pitää sisällään liikunta-, nuoriso-, hyvinvointi-, museo- ja kirjastopalvelut, Hyvinkääsalin ja yleiset kulttuuripalvelut. Kulttuuri- ja hyvinvointi -palvelualueella tehdään töitä käytännössä kaikenikäisten kuntalaisten hyväksi. Poikkeuksen muodostaa nuorisopalvelut, joka keskittyy meillä alaikäisiin nuoriin. Lisäksi näitä palveluja ostetaan mm. Hyrialta ja Elämäni Sankari ry:ltä.

Koska Hyvinkään kaupungin **hyvinvointipalveluissa** on työskennellyt kuuden vuoden ajan vain kaksi henkilöä, on selvää, että valtaosa sivistystoimen ja sitä myöten koko kaupungin tekemästä konkreettisesta, eri ikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävästä työstä tehdään päiväkodeissa, peruskouluissa, yleissivistävässä koulutuksessa sekä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalveluissa osana jokapäiväistä perustehtävää.

Opetushallinnon Vipunen-tietopalvelun mukaan **1-6-vuotiaista hyvinkääläislapsista osallistui vuonna 2023 varhaiskasvatukseen** 79,9 % (sisältäen kunnalliset ja yksityiset varhaiskasvatustoimijat). Osuus on pysynyt aika samana, sillä vuonna 2022 luku oli 77,9 % ja vuonna 2021 78,8 %.

Hyvinkäällä on paljon parannettavaa siinä, että HVA:n henkilökunnan tekemään **laajaan terveystarkastukseen sisältyisi opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa** (ind. 5936). TEAviisari-tulosten perusteella näin tapahtui Hyvinkään peruskouluista vain 13 %:ssa vuonna 2023. Opettajan antama arvio on THL:n näkemyksen mukaan tärkeä osa lapsen kokonaisvaltaista kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin arviointia sekä tuen tarpeiden varhaista tunnistamista. Vastaava lukema oli selkeästi parempi niin Keusote-alueella (48 %) kuin koko maassa (66 %). Se on kuitenkin positiivista, että Hyvinkään lukema oli aikaisemmin (2021) tätäkin vaatimattomampi, 7 %.

Sen sijaan **kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus kolmen vuoden välein** (TEAviisari, ind. 5309) on

toteutunut Hyvinkään peruskouluissa mallikkaasti, sillä se on tehty vuoden 2023 tietojen perusteella 89 %:ssa kouluistamme. Vuonna 2021 lukema oli alempi, 70 %. Samalla on melkein saavutettu vuoden 2023 valtakunnallinen (91 %) ja alueellinen (92 %) taso. Seuraavan kerran asiaa selvitetään vuoden 2025 perusopetuksen TEAviisari-kyselyssä.

Kouluissa on menty takapakkia niin valtakunnallisesti, alueellisesti kuin Hyvinkäällä sen suhteen, miten hyvin kouluissa onnistutaan **noudattamaan valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksia koululounaan ja välipalojen järjestämisessä**. Perusopetuksen TEA-viisari tulokset ovatkin romahtaneet vuodesta 2021, kuten taulukosta 18 näkyy.

Kouluruokailusuositusten noudattaminen (TEAviisari)				
	2021	2022	2023	2024
Koko maa, %	70	-	7	-
Keski-Uusimaa, %	61	-	9	-
Hyvinkää, %	53	-	11	-

TAULUKKO 18. Kouluruokailusuositusten noudattaminen koululounaan ja välipalojen järjestämisessä (oppilasmäärällä painotettu %-osuus kunnan kouluista)

THL:n näkemyksen mukaan **kouluruokailun järjestäminen** suositusten mukaisesti on oppilaiden oppimisen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Kouluruokailu on osa jokaisen kunnan strategiseen päätöksentekoon perustuvaa toimintaa ja kunta voikin edistää oppilaiden hyvää ravitsemusta panostamalla kouluruokailun laatuun riittävillä resursseilla. Asiaa on tarkasteltu myös edellä, taulukossa 4.

Vapaasta tutkintoon johtamattomasta sivistystyöstä vastaa **Hyvinkään Opisto**. Opetushallinnon Vipunen-tilastopalvelun mukaan opisto tarjosi tuoreimman (2021) tilaston mukaan vuoden aikana opetustunteja 9 925, mikä oli nimenomaan koronan takia vähemmän kuin vuonna 2020 (11 719 tuntia) ja varsinkin ”normaalina” vuonna 2019 (13 390 tuntia). Opisto toteutti vuonna 2024 yhteensä 489 kaikille avointa kurssia. Tämä tarkoitti yhteensä 12 298 opetustuntia, joista 10 961 tuntia oli normaalia kansalaisopisto-opetusta ja 1 274 tuntia maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta. Lisäksi Opisto järjesti sisäistä koulutusta ja myyntipalvelukoulutusta. Kurseille ilmoittautui yhteensä 7 486 kurssilaista. Netto-osallistujia oli 3 816. Monella osallistujalla oli enemmän kuin yksi Hyvinkään Opiston kurssi vuodessa.

3.3.2 Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut

Hyvinkään erinomainen kulttuuritarjonta ja keskeinen sijainti Uudellamaalla takaavat sen, että **kulttuuripalvelut ovat meillä saavutettavia** ja vaihtoehtoja löytyy paljon käytännössä jokaisesta ilmansuunnasta. Kuntien kulttuuritilastoja kokoavan KULTTI-raportointipalvelun uusimpien (2022) tilastojen mukaan Hyvinkään asukkaista

- 88 % asuu alle 3 kilometrin päässä kirjastosta

- 95 % asuu alle 20 kilometrin päässä valtionosuutta saavasta teatterista
- 100 % asuu alle 20 kilometrin päässä valtionosuutta saavasta museosta
- 100 % asuu alle 20 kilometrin päässä elokuvateatterista.

Uudellamaalla tilanne on muuallakin yhtä hyvä, eikä se ole muuttunut vuosina 2023–2025 käytännössä mitenkään Hyvinkäällä, sillä em. palveluihin ei ole tullut isoja muutoksia.

Sen sijaan siinä, missä määrin **kulttuuriin osallistumisen kynnystä** onnistutaan madaltamaan koko maassa, Keusote-alueella ja Hyvinkäällä, olisi vielä tehtävää, kuten näkyy taulukosta 19.

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (TEAvisari)			
	2022	2023	2024
Koko maa, %	19	20	20
Keski-Uusimaa, %	17	17	17
Hyvinkää, %	0	0	0

TAULUKKO 19. Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

Indikaattori (3984) ilmaisee, onko kunnalla jokin pysyvä käytäntö, jolla se järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuuriin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa, kuten kulttuuriluotsi- tai kulttuurikaveritoimintaa. Samalla on kohtuullisuuden nimissä muistettava, että **kulttuuriin osallistumisen kynnystä voidaan madaltaa monin muinkin tavoin**. Hyvänä esimerkkinä on Hyvinkään monipuolinen, laadukas ja vetovoimainen kulttuuritarjonta, edellä mainittu saavutettavuus, kulttuuritoimijoidemme tukeminen kulttuuriavustusten, kulttuuri- ja taidelaitosten avustusten (vuonna 2025 Hyvinkäällä 641.445 €) ja tilojen kautta sekä siten, että eri kulttuuripalveluissamme on käytössä eri lippuluokkia ja jopa kokonaan maksuttomia ajankohtia tai tapahtumia.

Hyvinkäällä oli vuonna 2023 Tilastokeskuksen mukaan 10–17-vuotiaita 4 324 ja 18–29-vuotiaita 5 748. Suomen Nuorisotyön tilastojen mukaan Hyvinkään kaupungin **nuorisopalveluiden nettokäyttömenot** olivat 1,67 miljoonaa euroa vuonna 2022. Nuorisopalveluiden nettomenot olivat vuonna 2023 yhteensä 242 €/nuori. Henkilökuntaa oli vuonna 2023 yhteensä 24 htv, kun vuonna 2022 sitä oli ollut 18 htv ja vuonna 2021 13 htv. Voimakkaalta näyttävä kasvu johtuu tosiasiaassa paljolti muuttuneesta tilastointitavasta, sillä vuosien 2022–2023 luvuissa on mukana etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta, jotka on toteutettu jo pitkään Hyvinkäällä täysi-ikäisten nuorten osalta ostopalveluna Hyria säätiöltä.

Hyvinkäällä on siis **panostettu määrätietoisesti nuorisotyöhön ja sen resursseihin**, minkä ansiosta meillä myös täyttyvät käytännössä kaikki nuorisotyön kriteerit: Hyvinkäällä mm. järjestetään avointa pienryhmä- tai kerhotoimintaa, digitaalista nuorisotyötä, etsivää nuorisotyötä ja koulunuorisotyötä. Lisäksi meillä tuetaan tilojen ja avustusten kautta nuorisoyhdistyksiä ja nuorten vapaita toimintaryhmiä. Nuorisotyön näkökulmasta tilannetta helpottaa se, että kunnan maantieteellinen rakenne on hyvin kompakti. Merkittävä osa nuorista asuu varsin maltillisen ja saavutettavan matkan säteellä keskustasta.

ja seuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille. Sen sijaan painonhallintaa tarvitseville voisi olla jatkossa hyvä pohtia erilaisia ryhmiä. Tähän kuitenkin tarvitaan yhteistyötä ja aitoa vuoropuhelua nykyään kaikki terveysterveystoimet tuottavan Keusoten kanssa mm. liikunta- ja elintapaneuvonnan, kunnan resurssien ja HVA:n intressien osalta.

Kaikenikäisten lasten ja nuorten kohdalla on mukava huomata, että **heidän liikkumisen on lisääntynyt** kouluterveyskyselystä toiseen vuosina 2019, 2021 ja 2023. Kehityssuunta on sama niin Hyvinkäällä, Keusote-kunnissa kuin valtakunnallisesti. Esimerkiksi hyvinkääläisistä alakouluikäisistä 44,4 % liikkui vuonna 2023 vähintään tunnin päivässä (40 % 2021 ja 37,4 % 2019), yläkoululaisista 29,1 % (27,1 % ja 22,9 %) ja lukiolaisista 23,3 % (20,5 % ja 15,6 %). Eniten tulisikin panostaa lukiolaisten lisäksi varsinkin ammattiin opiskelevien liikkumiseen, sillä heistä liikkui vähintään tunnin päivässä vain 11,1 % (2023). Samalla pitää muistaa, että Hyvinkään kaupunki ei itse järjestä ammatillista koulutusta.

Tuoreimman Kouluterveyskyselyn (2023) mukaan 19,6 % ammattiin opiskelevista ja 35 % yläkoululaisista kokee, että omalla **asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa nuorille**. Luvut vaikuttavat äkkiseltään pieniltä, mutta Hyvinkäällä tätä ei voi pitää erityisen isona epäkohtana, sillä kaupunkirakenteemme on tiivis, välimatkat lyhyitä ja kulkeminen helppoa. Onkin taloudellisesti ja toiminnallisesti varsin epärealistinen ajatus, että joka kaupunginosassa olisi kaikki olosuhteet tarjolla. Erityisen ilahduttavaa on se, että huikeat 91,3–100 % hyvinkääläistytöistä ja -pojista harrastaa jotain vähintään kerran viikossa. Erot sukupuolten ja ikäryhmien välillä ovat pieniä.

Sen sijaan siinä on huomattavia eroja, **mitä nuoret harrastavat**. Vuonna 2023 kaikista nuorista yläkoulusta lukioon ja ammattioppilaitokseen harrasti

- kirjoittamista vähintään kerran kuukaudessa 8,7–12 %
- kuvataidetta tai valokuvaamista 27,7–30,9 %
- käsitöitä, rakentamista tai laitteiden korjaamista 15,2–21,7 %
- musiikkia 17,4–28,5 %
- näyttelemistä, sirkusta tai tanssimista 6,3–16 %
- pelaamista mobiililaitteella tai tietokoneella 58–63,6 %.

Näissä näkyi jo paremmin sukupuolten eroja mm. niin, että tytöt kirjoittavat, kuvaavat ja tanssivat enemmän, pojat taas pelaavat. Kouluterveyskyselystä löytyy runsaasti dataa lasten ja nuorten vapaa-ajanvietosta.

3.3.3 Tekniikka ja ympäristö

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua (Sotkanet)				
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2023	Huomioita
Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (Ind. 5368)	Koko maa	miehet	18,2	- Mitataan Kouluterveyskyselyllä kahden vuoden välein, seuraavaksi 2025 - Indikaattori kertoo niiden nuorten osuudesta (%), jotka kokevat, että oppilaitoksen fyysiset työolot ovat häirinneet opiskelua. - Summaindikaattori muodostuu 9 osiosta: 1) liian kuuma sisällä, 2) liian kylmä sisällä, 3) tunkkainen (huono) ilma, 4) epämiellyttävä haju, 5) luokkahuoneen ahtaus, 6) melu, 7) liian kirkas tai hämärä valaistus, 8) epämukavat tuolit, pöydät tai kalusteet ja 9) huonot WC-, peseytymis- ja pukeutumistilat - Hyvinkään lukemat ovat koko maata ja Keusote-aluetta paremmat - Tytöt kokevat fyysisten työolojen häiritsevän opiskelua useammin - Koulut ja oppilaitokset ovat monissa kunnissa tärkein kunnan ylläpitämä rakennusmassa, joten niiden fyysiset olosuhteet ja kunto vaikuttavat merkittävästi lasten ja nuorten hyvinvointiin ja terveyteen
		naiset	32,8	
		yhteensä	25,6	
	Keusote	miehet	21,2	
		naiset	39,5	
		yhteensä	30,6	
	Hyvinkää	miehet	16,8	
		naiset	28,9	
		yhteensä	22,9	
...% ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 5370)	Koko maa	miehet	5,9	
		naiset	17,5	
		yhteensä	10,9	
	Keusote	miehet	6,4	
		naiset	14,5	
		yhteensä	11,0	
	Hyvinkää	miehet	8,1	
		naiset	17,4	
		yhteensä	14,7	
...% lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Ind. 5369)	Koko maa	miehet	7,7	
		naiset	16,9	
		yhteensä	13,1	
	Keusote	miehet	7,1	
		naiset	14,6	
		yhteensä	11,5	
	Hyvinkää	miehet	6,6	
		naiset	5,4	
		yhteensä	5,8	

TAULUKKO 20. Oppilaitoksen fyysiset olosuhteet koko maassa, Keusote-alueella ja Hyvinkäällä

TEAvisarin mukaan Hyvinkään kaupunki sai vuonna 2024 täydet 100 pistettä siitä, miten paljon meillä on **kevyen liikenteen väyliä** (metriä/asukas). Koko maan keskiarvo on 55 pistettä, mikä tarkoittaa sitä, että kevyen liikenteen väyliä on Suomessa keskimäärin 3,09–3,95 metriä/asukas. Hyvinkäällä lukema on 4,90 metriä/asukas.

Suomen ympäristökeskuksen Elinympäristön tietopalvelu Liiterin uusimpien (2021) tilastojen mukaan **enintään 2 kilometrin päässä koulusta** asui hyvinkääläisistä alakouluikäisistä 94,8 %, yläkouluikäisistä 47,6 % ja lukioikäisistä 43,3 %. Sopivan pitkä, mutta ei toisaalta myöskään liian lyhyt koulumatka lisää kävellen tai pyöräillen kuljettuna kuin huomaamatta arki- ja hyötyliikuntaa. Tämä puolestaan edistää oppimista, kasvua ja kehitystä sekä hyvinvointia ja terveyttä. Ei pelkkä urheilu, vaan myös kaikkinaisen liikkuminen kehittää lasten ja nuorten tuki- ja liikuntaelimestöä, helpottaa painonhallintaa ja kehittää liikuntataitoja.

Etäisyys päivittäistavarakaupasta ilmaisee indikaattorina hyvin palveluiden saavutettavuutta ja arjen sujuvuutta ylipäättään. Liiteri-tietopalvelun mukaan hyvinkääläisistä 75 vuotta täyttäneistä 67,3 % asui enintään 500 metrin etäisyydellä kaupasta vuonna 2021.

Samalla tavoin **etäisyys säännöllisen joukkoliikenteen pysäkistä** kuvaa indikaattorina paitsi joukkoliikenteen, muutenkin palveluiden saavutettavuutta. Tilastopalvelu Liiterin mukaan Uudenmaan asukkaista peräti 94,2 % asui enintään 1 kilometrin etäisyydellä joukkoliikenteen pysäkistä niin, että arkisin kello 7–18 välillä kulkee vähintään yksi vuoro tunnissa.

Hyvinkää on tunnettu lyhyistä etäisyyksistään ja kompaktista kaupunkirakeesta, jossa luonto on kuitenkin läsnä sekä siitä, että lähivirkistysalueille pääsee käytännössä koti-ovelta. Tämä pitää paikkansa myös Liiteri-tilastopalveluiden uusimpien (2018) tilastojen mukaan, sillä 100 %:lla kunnan asukkaista on **enintään 1 km matka lähimpänä olevalle virkistysalueelle**. Itse asiassa 99,6 % asuu korkeintaan 500 metrin päässä lähivirkistysalueesta. Virkistykseen soveltuvilla alueilla tarkoitetaan tässä puistoja ja viheralueita, joiden pinta-ala on vähintään 1,5 hehtaaria. Tutkimusten mukaan metsät ja viheralueet vähentävät stressiä, parantavat mielialaa ja laskevat sydämen sykettä. On jopa todettu, että viheralueiden lähellä asuvilla on vähemmän sydän- ja verisuonitauteja.

Primääriset pienhiukkasten päästöt (PM2.5) ilmaisevat Suomen tärkeimpien ympäristömyrkköjen päästöjä. Näissä kokonaispäästöissä yhdistyvät energiantuotannon, teollisuuden, liikenteen, jätteiden ja maatalouden päästöt. Pienhiukkaset voivat aiheuttaa hengitystieoireiden, kuten astman ja allergian, pahenemista sekä sydän- ja verisuonitauteja. Ne myös lisäävät mm. keuhkosityöpärisiä. Hyvinkään päästöt olivat vuonna 2020 yhteensä 70 tonnia, mikä tarkoittaa 0,21 tonnia/km². Tämä on samaa eteläsuomalaista tasoa Riihimäen, Nurmijärven ja Mäntsälän kanssa, parempi kuin Järvenpäässä ja Tuusulassa ja huomattavasti parempi Pääkaupunkiseutuun ja Helsinkiin verrattuna, jossa pienhiukkaspäästöt ovat 0,8 t/km². Hyvinkäällä on tässäkin mielessä helpompi hengittää.

4 Laadullista itsearviointia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista

Hyvinkään kaupungin ja laajan yhteistyöverkoston yhdessä tekemän hyte-työn onnistuneisuutta on käyty edellä läpi luvuissa 2–3 nimenomaan **määrällisillä mittareilla** tarkasteltuna. Liitteessä 1 olevassa taulukossa on lisäksi nostettu esiin vielä kaikki HYTE-kertoimeen liittyvät indikaattorit vuosilta 2022–2024 koko maan, Keusote-alueen ja Hyvinkään osalta.

Käsillä olevan laajan, mennyttä valtuustokautta 2021–2025 tarkastelevan hyvinvointikertomuksen lopuksi käydään vielä taulukoissa 21–24 läpi THL:n suositusten mukaista **laadullista itsearviointia** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen **rakenteista** Hyvinkäällä.

Itsearviointia Hyvinkään kaupungin hyvinvointikertomuksen 2024 valmistelusta ja hyödyntämisestä
• Valmisteluaiakataulu: Hyvinvointikertomuksen 2024 valmistelu on aloitettu syksyllä 2024. Varsinainen kirjoittaminen, uusimpien saatavilla olevien tilastojen kokoaminen ja yksityiskohtien tarkistaminen tehtiin tammi-toukokuun 2025 aikana.
• Käsittely- ja hyväksymisprosessi sekä viestiminen: Hyvinvointikertomusta 2024 on käsitelty valmisteluvaiheessa mm. Hyte-joryssä ja hyvinvointiryhmässä. Kertomus menee päätöksentekoon kaupungin hallitukseen ja siitä -valtuustoon loppukeväästä 2025, kun pääosa tilastoista on käytettävissä. Hyvinvointikertomus saatetaan tiedoksi kaupungin johdolle talousarvio- ja tavoitevalmistelun tueksi sekä verkostolle (mm. Keusote ja hyvinvointiryhmä). Kertomus myös viedään kaupungin www-sivuille kunta-laisten ja muiden kiinnostuneiden nähtäväksi. Asiasta tiedotetaan eri viestintäkanavien kautta.
• Voimavarat: Päävastuu hyvinvointikertomuksen 2024 valmistelussa on ollut hyvinvointipäälliköllä, joka on saanut periaatelinjauksiin tukea kaupungin johdolta hyte-joryssä. Tarkempiin teemoihin ja yksityiskohtaisiin tietoihin on tullut tukea mm. hyvinvointiryhmän jäseniltä, Keusoten hyte-asiantuntijoilta sekä kaupungin eri yksiköiden asiantuntijoilta.
• Yhtymäkohdat strategiaan ja johtamiseen: Hyvinvointikertomuksessa 2024 on runsaasti nostoja ja konkreettisia suosituksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Niitä on hyödynnetty esimerkiksi 1. arjen hyte-johtamisessa ja -työssä 2. vuoden 2026 talousarviotavoitteiden valmistelussa 3. kaupunkistrategian (Pelikirjan) ja hyvinvointisuunnitelman päivittämistyössä vuosille 2027–2030 4. Hyvinkään kaupungin johtamisjärjestelmän 2025 (sisältää hyte-toimintamallin) rakentamisessa.

TAULUKKO 21. Itsearviointia valmistelusta ja hyödyntämisestä

Itsearviointia kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista, resursseista ja prosesseista

- **Hyte-johtamisvastuu:** Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on koko kaupunkiorganisaation tehtävä, joten hyte-johtamisvastuu on viime kädessä kaupunginvaltuustolla. Päätösten toimeenpanossa johtamisvastuu on hallintosäännön mukaisesti kaupungin ylimmällä ja keski johdolla. Vaikka hyte-työtä tehdään käytännössä koko kaupungin ja jokaisen työntekijän toimesta, tosiasiaassa hyvinvoinnin kokonaisvaltaisen hahmottamisen ja kehittämisen vastuu on aikaa myöten asemoitunut pitkälti sivistystoimeen ja eritoten kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueelle, mikä on sille luontevin paikka organisaatiossa.

Monista hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvistä käytännön asioista päätetään lautakunnissa, kuten kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnassa (mm. järjestöavustukset, kulttuuri ja liikunta), opetuslautakunnassa (mm. lapset ja nuoret) ja teknisessä lautakunnassa (mm. olosuhteet ja esteettömyys). Hyte-työn johtamista ohjaavat Hyvinkäällä lainsäädäntö, kaupungin hallintosääntö, Pelikirja, vuosittaiset tavoitteet, johtamisjärjestelmä ja hyte-toimintamalli (2025) ja lukuisat eri työryhmät.

- **Hyte-resurssit:** Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kaupunkiorganisaatiossa ei ole ainoastaan jonkun muun tai yhden yksikön tehtävä, vaan siitä vastaa jokainen toimiala ja työntekijä.

Kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueelle (79 htv) sijoittuvan hyvinvointipalvelut-yksikön resurssina on 2 htv (hyvinvointipäällikkö ja hyvinvointi- ja osallisuussuunnittelija), jotka eivät voi yksin olla vastuussa 47.000 asukkaan hyvinvoinnista tai tietoinen kaikesta yli 1.600 työntekijän tekemästä hyte-työstä.

Sen sijaan hyvinvointipalveluiden tärkeimmiksi tehtäviksi ovat vuosina 2019–2025 muotoutuneet muun muassa seuraavat:

1. moniulotteisen ja kompleksisenkin hyte-kokonaisuuden hahmottaminen ja näkyväksi tekeminen tukipalveluomaisesti organisaation sisällä ja organisaatiosta ulospäin
2. akuuttien hyte-teemojen, tarpeiden, uusien mahdollisuuksien, avausten jne. esiin nostaminen
3. hyvinvointia ja terveyttä edistävän avustuskokonaisuuden näkyväksi tekeminen ja nimenomaan HVA-uudistuksen myötä osittain ”tyhjän päälle” jääneiden hyte-työtä tekevien yhdistysten (80–90 kpl) tukeminen määrärahojen, avustussäännön, toimivallan ja lainsäädännön puitteissa
4. hyvinvointia eri tulokulmista lähestyvien ja edistävien työryhmien (yli 30) muodostaman kokonaisuuden hahmottaminen ja kehittäminen
5. paikallisten ja alueellisten, usein lakisääteisten hyvinvointiin liittyvien suunnitelmien, kertomusten yms. (yli 30) muodostaman kokonaisuuden näkyväksi tekeminen sekä niiden valmisteleminen tai valmistelussa tukeminen
6. pitkälti hiljaisen hyvinvointitiedon tuottaminen ja näkyväksi tekeminen (esim. HYTE-kerroin, TEAviisari, kyselyt, suunnitelmat, kertomukset, jo olemassa olevat palvelut, roolit ja palvelukatveet)
7. eri syistä liian vähälle huomiolle jääneiden tai nousussa olevien hyte-teemojen, väestöryhmien jne. esille nostaminen kaupunkiorganisaatiossa (esim. päihde-, mielenterveys- ja seniorityön teemat, joihin nykyisellä kaupunkiorganisaatiolla ei ole tekijöitä, osaamista tai määrärahoja).

- **Hyte-työryhmät:** Hyte-työn teemoja käydään Hyvinkäällä läpi yli 30 paikallisessa ja alueellisessa kenttä- ja johtotason työryhmässä. Eri teemoihin ja ikäryhmiin jakautuvat työryhmät on kartoitettu, niitä on yhdistelty ja täydennetty, ja niihin on nimetty jäsenet ja varajäsenet. Hyte-asioita on käyty läpi vuodesta 2019 asti mm. useissa alueellisissa hyte-työryhmissä, johtamisjärjestelmän mukaisissa sisäisissä johtaja-työryhmissä sekä kaupungin johdosta koostuvassa Hyte-joryssä, joka sulautetaan kaupungin johtoryhmään syksystä 2025 alkaen. Hyvinkäällä on toiminut jo vuosia kaupunginjohtajan nimeämä hyvinvointiryhmä, jossa on 22 jäsentä kaupungilta ja tärkeiltä hyte-kumppaneilta, kuten yhdistyksistä, oppilaitoksista, seurakunnasta ja HVA:lta. Kaikkien näiden hyte-työryhmien kokonaisuutta on avattu useasti, viimeksi vuosina 2024–2025 sisäisen tarkastajan toimesta, kaupungin sisäisessä johtamisjärjestelmässä ja tarkemmin hyte-toimintamallissa.

- **Yhteistyön taso ja kuntalaisten vaikuttaminen:** Hyvinkäällä on ollut jo pitkään aktiivista ja monipuolista yhteistyötä kaikkien hyte-työn kannalta tärkeiden yhteistyökumppaneiden, kuten HVA:n, seurakuntien, urheiluseurojen, kulttuuri-, nuoriso- ja hyte-yhdistysten, oppilaitosten ja poliisin kanssa.

Vuoropuhelu on tiivistä kuntalaisten kanssa, mistä ovat esimerkkinä kuntalaishahvit, liikunta- ja kulttuurifoorumi, järjestötreffit, Hyvinkään romanityöryhmä, kyläasiain neuvottelukunta ja vaikuttamistoimieliimet eli nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto.

- **Yhteistyö HVA:n kanssa:** Keusoten kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä jo vuodesta 2019, jolloin alueen kuuden kunnan sote-palvelut siirtyivät Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymään. Kuntayhtymään siirtymistä oli lähdetty valmistelevaan jo vuonna 2017.

HVA:n kanssa on eri tasoilla ja aiheiden parissa vakiintuneet yhteistyön rakenteet. Eri teemoilla, kuten hyvinvoinnilla, ehkäisevällä päihdetyöllä, järjestöyhteistyöllä, turvallisuudella, kiinteistöasioilla, liikunnalla ja elintapaohjauksella, kulttuurihyvinvoinnilla, nuorisotyöllä, taloudella ja opiskeluhoollolla, on kaikilla omat rakenteensa, työryhmänsä ja avainhenkilönsä.

HVA:lta saadaan paljon hyvinvointia ja terveyttä koskevaa tietoa ja HVA toimii useiden teemojen osalta toimijoita yhteen saattavana tahona. Tärkeitä yhteistyön muotoja ovat mm. erilaiset työryhmät ja yhteiset hyte-dokumentit, vuosittaiset lakisäätöiset hyte-neuvottelut ja johdon foorumit, yhdistysten synkronoitu tukeminen ja kokonaiskuvan hahmottaminen asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen liittyen.

- **Hyte-koordinaattoreiden yhteistyö:** Hyvinkää on mukana Keusoten Alue-hytessä ja eri alatyöryhmissä (esim. Alue-EPT) sekä kuntien keskinäisissä verkostoissa, kuten Kunta-hytessä. Yhteistyötä on tehty hyte-teemoissa jo pitkään myös muiden kuntien (mm. Porvoo, Kerava, Hämeenlinna, Riihimäki) kanssa.

- **Yhteistyö yhdistysten kanssa:** Hyvinkäällä on noin 250–300 urheiluseuraa ja kulttuuri-, nuoriso- ja hyte-työtä tekevää yhdistystä. Yhdistykset on edustettuna useissa työryhmissä ja niitä tavataan paitsi yksitellen, myös kootusti mm. seura- ja kulttuurifoorumeissa ja järjestötrefeilla.

Kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueella on selkeä työnjako, kuka on minkäkin yhdistyksen ensisijainen yhteistyöhenkilö. Uudet toimijat ja varsinkin perinteisiin rakenteisiin kuulumattomat tai veteen piirretyille sote-yhdyspinnoille kuuluvat yhdistykset lähestyvät kaupunkia usein hyvinvointipalveluiden kautta. Osa näistä yhdistyksistä kuuluu enemmän kaupungin ja osa taas hyvinvointialueen toimivallan piiriin.

- **Yhdistyksille annettava tuki:** Hyvinkään kaupungin on laskettu tukevan vuosittain (2025) hyvinkääläisiä yhdistystoimijoita suoraan yli 1,4 miljoonalla eurolla joko avustuksin tai tilaratkaisujen kautta. Lisäksi kaupunki tukee yhdistyksiä tarjoamalla niille maksutta tai edullisesti miljoonien eurojen olosuhteet, hankkimalla niiltä ostopalveluita jne. Kaupunki tukee yhdistyksiä myös tarjoamalla mm. viestintään, tapahtumien järjestämiseen, verkostoitumiseen ja asiantuntijuuteen liittyvää tukea. Valtiokonttorin mukaan Hyvinkään kaupunki avusti vuonna 2023 yhdistyksiä kaikkiaan 136 eurolla per asukas tilinpäätöstietojen mukaan (117 € vuonna 2019). Tämä tarkoittaa asukasluvun (2023) perusteella 6,38 M€.

Kaupungin avustustoimintaa ohjaa lainsäädäntö, toimivalta, valtuuston osoittamat määrärahat sekä kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja hyvinvointipalveluiden avustussääntö (2024).

Kaupungin lisäksi yhdistyksiä tukevat myös monet muut tahot, kuten Keusote, STEA ja erilaiset säätiöt. Keusote ja alueen kuusi kuntaa ovat koonneet vuodesta 2022 lähtien niiden antamat avustukset, tilat ja muun tuen yhteiseen taulukkoon. Uusin taulukko on valmisteilla keväällä 2025.

TAULUKKO 22. Arviointia rakenteista, resursseista ja prosesseista

Itsearviointia Hyvinkään kaupungin ehkäisevästä päihdetyöstä (EPT) ja sen rakenteiden vahvuudesta

- **EPT-työn rakenteet:** Hallintosäännön mukaan EPT:stä vastaava toimielin on Hyvinkään kaupungilla kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta. EPT:n toimeenpanevana ryhmänä on Hyvinkään EPT-ryhmä, jolle on nimetty puheenjohtaja. Hyvinkään EPT-ryhmän asioita käydään tarvittaessa läpi eri työryhmissä ja päätöksentekokoelmissa, kuten kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnassa, hyvinvointiryhmässä, Sivistystoimen johtoryhmässä ja Alueellisessa EPT-ryhmässä.
- **EPT-verkosto:** Alueellisessa EPT-suunnitelmassa ja sen Hyvinkään kuntakortissa on avattu yksityiskohdaisesti Hyvinkään tärkeimmät EPT-toimijat ja heidän roolinsa ja toimenpiteensä.
- **EPT-resurssit:** Hyvinkään kaupungilla tai Keusotella ei ole varattuna erillistä EPT-määrärahaa tai palkattuna ehkäisevän päihdetyön koordinaattoria tms., vaan asiaa edistetään monialaisena verkostoyhteistyönä edellä mainittujen rakenteiden ja vastuiden kautta.
- **EPT-työn suunnitelmallisuus:** Hyvinkäällä on tehty päätös, että Hyvinkäällä noudatetaan Keusoten alueellista Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaa. Alueellisessa suunnitelmassa asetetaan tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Hyvinkää laatii vuosittain siihen liittyen ns. kuntakortin, jossa avataan tärkeimpiä teemoja, verkostoa ja toimenpiteitä (EPT-vuosikello).
- **Tiedolla johtaminen:** Ehkäisevän päihdetyön teemoja ja tilastoja nostetaan säännöllisesti esiin paitsi eri työryhmissä (ks. edellä), myös erilaisissa hyte-dokumenteissa, kuten Hyvinkään kaupungin hyvinvointikertomuksessa, Keusoten alueellisessa hyvinvointikertomuksessa, Alueellisessa EPT-suunnitelmassa ja Hyvinkään kuntakortissa. Erittäin tärkeä tiedolla johtamisen väline on Elämäni Sankari ry:n päihdetilannetta kartoittava hyvinvointikysely, jota on toteutettu alakouluissa, yläkouluissa ja 2. asteella jo vuosia ja näin saatu kerättyä pitkittäisdataa. Esimerkiksi vuoden 2023 yläkoulujen kyselyyn vastasi Keusote-alueella 4 854 henkilöä, joista tuhat Hyvinkäältä. Alakouluille suunnattuun kyselyyn saatiin Hyvinkäältä vastauksia 175 ja 2. asteen kyselyyn Hyriasta 650.
- **Yhteenveto EPT-rakenteista:** Hyvinkään kaupunki täyttää kaikki Etelä-Suomen AVI:n asettamat neljä kriteeriä EPT-työlle.

TAULUKKO 23. Itsearviointia Hyvinkään ehkäisevän päihdetyön rakenteista

Itsearviointia yhdenvertaisuuden, tasa-arvon, elinvoiman ja kotoutumisen edistämisestä

- **Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo:** Tasa-arvolain mukaisesti Hyvinkään varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen yksiköissä ja lukiossa tulee laatia toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelmia varten on kartoitettu nykytilannetta ja laatimiseen ovat osallistuneet henkilökunta, lapset, oppilaat ja opiskelijat.

Kaupungilla laaditaan yhdessä henkilöstön ja työnantajan edustajien toimesta henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka uusin versio vuosille 2025–2028 on hyväksytty kaupunginhallituksessa 3.2.2025 (§ 12).

Vuodelle 2025 on asetettu sitovaksi tavoitteeksi kuntalaisten toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen. Suunnitelmaa valmistellaan parasta aikaa.

Palvelujen ja tiedon yhdenvertaista saavutettavuutta, palveluketjujen toimivuutta ja osallistumismahdollisuuksia edistetään kaupungissa monin tavoin. Esimerkkinä ovat vaikuttamistoimielimet (lueteltu edellä), panostaminen työntekijöiden ja kuntalaisten tukemiseen digitalisaatiossa (mm. digitiekartta ja digitukiryhmä) ja useat eri viestinnälliset ratkaisut.

- **Elinvoima:** Taloudellisen hyvinvoinnin tilaa Hyvinkäällä on tarkasteltu jo edellä luvussa 3 sekä Tilinpäätöksessä 2024. Tässä yhteydessä voidaan todeta tähän liittyen, että Hyvinkäällä
 1. Yrityksiä perustettiin vuonna 2023 yhteensä 297, mikä oli neljä enemmän kuin 2022. Hyvinkäällä oli syyskuun 2024 lopussa 3 285 yritystä, mikä oli saman verran kuin vuotta aiemmin.
 2. Vireille pantujen konkurssien määrä on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana keskimäärin 19 yritystä vuodessa. Vuonna 2024 konkurssreja oli yhteensä 34. Henkilöstöä näissä yrityksissä oli 153.
 3. Avointen työpaikkojen määrä väheni vuonna 2024. Keskimäärin työpaikkoja oli Hyvinkäällä avoinna 292 kappaletta kuukauden viimeisenä päivänä. Määrä on 44 % vähemmän kuin vuonna 2023.
 4. Työnvälitystilaston mukaan työnhakijoiden kokonaismäärä kasvoi vuoden 2024 loppua kohden. Joulukuussa 2024 työttömien työnhakijoiden määrä oli 2 677 ja työttömyysaste 11,6 %. Muutos edellisvuoteen oli +0,8 %-yksikköä. Keskimäärin työttömyysaste oli vuoden 2024 aikana 10,8 %. Vuonna 2023 se oli ollut keskimäärin 9,8 %.
 5. Kuntaliiton elinvoimaindikaattori kuvaa kunnan elinvoiman muutosta kahden viimeisen tilastoista saatavan ajankohdan välisenä aikana. Keskiarvo on 0 ja jos indikaattori saa positiivia arvoja se on kehittynyt kunnassa paremmin kuin koko maassa keskimäärin. Jos indikaattori saa negatiivia arvoja, kehitys on ollut muihin nähden huonompaa. Hyvinkään kokonaisindikaattori oli vuonna 2022 +0,43, kun se oli ollut vuonna 2021 +0,41 ja vuonna 2020 -0,025. Vuoden 2022 osaindikaattoreista Hyvinkään lukema oli koulutustason muutoksen osalta -0,66, taloudellisen huoltosuhteen muutoksen +0,01, verotulojen muutoksen +0,19, työpaikkamuutosten +0,31 ja väestömuutosten +0,59.
- **Kotoutuminen:** Kotoutumispalveluilta saatujen tietojen mukaan
 1. Hyvinkäällä järjestetään alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa matalan kynnyksen neuvontapisteessä kaikille maahanmuuttajille maahantulon perusteista riippumatta. Maahanmuuttajille annetaan perustietoa Suomesta ja tarjotaan kotoutumista edistäviä palveluja erityisesti pakolaisena tulleille.
 2. Kunnan peruspalveluiden soveltuminen maahanmuuttajille otetaan huomioon jo palveluiden suunnittelussa. Tavoitteena on, että vieraskieliset integroituvat kaikille tarkoitettujen palvelujen pariin.
 3. Alueen kuusi kuntaa ovat laatineet yhdessä Keski-Uudenmaan kotoutumisohjelman 2025–2027, jossa on mm. kuvattu olemassa olevia palveluita, rakenteita ja rahoitusta. Ohjelman toteutumista seurataan alueellisessa yhteistyöryhmässä ja kotoutumistyön koordinaatioryhmässä.
 4. Kotoutumisen ja maahanmuuton edistämisen yhteistyöryhmä seuraa maahanmuuton kokonaiskuvaa ja kotoutumisohjelman toteutumista (48 §). Keski-Uudenmaan kunnat, työllisyysalue ja HVA nimeävät jäsenensä tähän työryhmään, joka toimii ohjausryhmän roolissa ja voi tarvittaessa laajentaa kokoonpanoaan. Ryhmä mm. johtaa alueellista kotoutumisen edistämisen suunnittelua, kehittämistä ja toimeenpanoa, johtaa kotoutumisen edistämisen yhteensovittamista, edistää yhdenvertaisuutta ja hyviä väestösuhteita alueellisella tasolla, käsittelee vuosittain ohjelmaraportin ja esittelee sen Keski-Uudenmaan kotoutumisohjelman hyväksyneille päättäjätahoille sekä toimittaa Uudenmaan ELY-keskukselle vaaditut tiedot.
 5. Kotoutumisen ja maahanmuuton koordinaatiotyöryhmä vastaa ohjelman operatiivisesta yhteistyöstä ohjelman eri osa-alueiden osalta, tilastojen seurannasta sekä raporttien kokoamisesta. Ryhmään nimetään kuntien kotoutumistyön koordinaatiosta vastaavat henkilöt sekä työllisyysalueen ja hyvinvointialueen edustajat. Ryhmän kokoonpanoa laajennetaan käsiteltävien asioiden pohjalta esimerkiksi oppilaitos- ja järjestöyhteistyön osalta. Koordinaatioryhmä seuraa ohjelman palvelukokonaisuuksien toteutumista, kehittää ohjelman palvelukokonaisuuksia toimintaympäristön muuttuessa, koordinoi lain kotoutumisen edistämisen 2 § 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanoton toimeenpanoa sekä panostaa mm. etnisiin suhteisiin, osallisuuteen, kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen ja kehittämiseen, yhteistyöhön vapaaehtoisverkoston kanssa, työnantajapolitiikkaan, kaupungin henkilöstön osaamiseen ja kouluttamiseen kotoutumisen teemoihin liittyen.

TAULUKKO 24. Itsearviointia yhdenvertaisuuden, tasa-arvon, elinvoiman ja kotoutumisen edistämisestä Hyvinkään kaupungilla

LIITE 1. Koko maan, Keusote-alueen ja Hyvinkään HYTE-kerroin 2022–2024

	ALUE	2022	2023	2024
HYTE-kerroin euroa / asukas	Hyvinkää	17,6	18,6	18,8
HYTE-kerroin, 0–100	Hyvinkää	62	65	61
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori	Hyvinkää	36	53	49
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hyvinkää	34	61	61
Koulukuraattorin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla	Koko maa	81	89	89
	Keusote	82	92	92
	Hyvinkää	82	85	85
Koulun opetussuunnitelmassa on kuvattu kouluruokailun järjestämisessä tehtävä yhteistyö ruokailusta vastaavan henkilökunnan kanssa	Koko maa	63	67	67
	Keusote	53	64	64
	Hyvinkää	50	43	43
Koulun oppilaita aktivoidaan koulumatkaliikuntaan	Koko maa	66	61	61
	Keusote	66	61	61
	Hyvinkää	65	62	62
Koulupsykologin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla	Koko maa	53	48	48
	Keusote	77	78	78
	Hyvinkää	87	93	93
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Koko maa	70	7	7
	Keusote	61	9	9
	Hyvinkää	53	11	11
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	Koko maa	60	66	66
	Keusote	70	76	76
	Hyvinkää	33	63	63
Koulussa on yhteisesti sovittu käytäntö tai menettelytapa koulutapaturmien ennaltaehkäisemisestä	Koko maa	67	64	64
	Keusote	71	73	73
	Hyvinkää	60	65	65
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hyvinkää	60	57	46
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	Koko maa	80	91	91
	Keusote	86	92	92
	Hyvinkää	70	89	89
Kuinka usein kunta seuraa lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta (2010–2022)	Koko maa	83	-	-
	Keusote	100	-	-
	Hyvinkää	100	-	-
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraa- teja ja foorumeja	Koko maa	77	87	87
	Keusote	67	83	83
	Hyvinkää	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	Koko maa	78	82	82
	Keusote	83	83	83
	Hyvinkää	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	Koko maa	49	57	57
	Keusote	67	83	83
	Hyvinkää	100	100	100
Kunnan viimeksi laadittuun hyvinvointikertomukseen tai muuhun vastaavaan kertomukseen sisältyy kuvaus kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta	Koko maa	72	-	85
	Keusote	83	-	83
	Hyvinkää	100	-	100
Kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa on käsitelty paikallista turvallisuussuunnitelmaa ja päätetty toimenpiteistä	Koko maa	-	52	-
	Keusote	-	83	-
	Hyvinkää	-	100	-

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	Koko maa	79		92
	Keusote	67		83
	Hyvinkää	100		100
Kunnassa kokoontuu säännöllisesti liikuntaseurojen ja -yhdistysten sekä kunnan yhteinen asiantuntijaelin	Koko maa	37		24
	Keusote	33		17
	Hyvinkää	0		0
Kunnassa laaditaan laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa	Koko maa	-	93	-
	Keusote	-	100	-
	Hyvinkää	-	100	-
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Koko maa	89	95	95
	Keusote	100	100	100
	Hyvinkää	100	100	100
Kunnassa toimii hallituksen tai valtuuston asettama lapsiparlamentti tmv.	Koko maa	-	33	-
	Keusote	-	0	-
	Hyvinkää	-	0	-
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	Koko maa	83	-	92
	Keusote	100	-	83
	Hyvinkää	100	-	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	Koko maa	79	-	89
	Keusote	83	-	100
	Hyvinkää	100	-	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	Koko maa	44	-	76
	Keusote	50	-	67
	Hyvinkää	0	-	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	Koko maa	52	-	60
	Keusote	100	-	50
	Hyvinkää	100	-	0
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	Koko maa	70	80	80
	Keusote	65	75	75
	Hyvinkää	89	75	75
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Hyvinkää	76	76	76
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hyvinkää	54	64	25
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Hyvinkää	48	54	45
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hyvinkää	52	39	38
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	Koko maa	69	75	75
	Keusote	83	100	100
	Hyvinkää	100	100	100
Vähintään 16 tuntia viikossa työskentelevien opettajien lukumäärä jaettuna 100 oppilaalla	Koko maa	64	68	68
	Keusote	47	48	48
	Hyvinkää	32	38	38
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hyvinkää	51	53	53

LIITE 2. Poliisin tilastot Hyvinkäältä 2023–2025

POLIISI

TILASTOT - 106 HYVINKÄÄ

TIETOLÄHDE: Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat

PolStat sisältää tietoa monista eri tietojärjestelmistä - se on tietovarasto poliisille ja ulkopuolisille tiedon tarvitsijoille.

PolStat palvelee poliisin ydintoimintoja, talous- ja henkilöstöhallintoa sekä ulkopuolisia tiedontarvitsijoita. Se tuottaa tilastoja ja raportteja esimerkiksi rikosten ja hälytystehtävien määrästä sekä poliisin työstä, taloudesta ja henkilöstöstä. Tietoja voidaan käyttää myös tutkimuksiin, analyysiin ja selvityksiin.

Poliisille ilmoitettut rikokset (1)	2023	2024	2024	2025	Muutos	Muutos%
			Tammi - helmi	Tammi - helmi		
Rikoslakirikokset	3 931	3 704	529	569	40	7,56% ▲
Rikoslakirikokset (pl liikenne)	3 336	3 056	451	471	20	4,43% ▲
Rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	43,0%	34,6%	38,4%	45,0%	6,7 ▲	
Pimeinä tulleiden rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	18,3%	11,2%	12,6%	12,5%	-0,1 ▼	
Rikoslakirikosten (pl liikenne) tutkinta-aika	255	212	218	227	9	4,04% ▲
Omaisuusrikokset yhteensä	2 230	1 934	291	306	15	5,15% ▲
Omaisuusrikosten selvitys %	37,9%	28,1%	27,1%	35,9%	8,8 ▲	
Pimeinä tulleiden omaisuusrikosten selvitys %	15,3%	7,8%	8,6%	12,9%	4,3 ▲	
Omaisuusrikosten tutkinta-aika	269	220	293	244	-49	-16,86% ▼
Moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet	43	36	2	13	11	550,00% ▲
Varkaudet yhteensä	579	421	35	90	55	157,14% ▲
Kirstysrikokset yhteensä	12	13	3	3	0	0,00% ▼
Ryöstöt yhteensä	23	14	3	6	3	100,00% ▲
Petosrikokset yhteensä	507	543	116	70	-46	-39,66% ▼
Luvatta tunkeutuen varkaudet yhteensä (2)	277	185	11	67	56	509,09% ▲
Asunnosta (vain törkeät varkaudet yrityksiin)	15	16	1	2	1	100,00% ▲
Vapaa-ajan asunnosta	0	2	0	0	0	/0
Liikkeestä	14	8	1	6	5	500,00% ▲
Moottoriajoneuvosta	61	57	2	27	25	1 250,00% ▲
Muu varkaus	173	96	7	27	20	285,71% ▲
Väkivaltarikokset yhteensä	372	354	67	47	-20	-29,85% ▼
Väkivaltarikosten selvitys %	45,2%	50,8%	52,2%	61,7%	9,5 ▲	
Pimeinä tulleiden väkivaltarikosten selvitys %	33,3%	33,0%	31,6%	28,6%	-3,0 ▼	
Väkivaltarikosten tutkinta-aika	215	261	173	364	191	110,68% ▲
Pahoinkiteilyrikokset yhteensä	367	348	66	46	-20	-30,30% ▼
Pahoinkiteilyrikokset yleisellä paikalla	170	149	26	18	-8	-30,77% ▼
Pahoinkiteilyrikokset yksityisellä paikalla	196	199	40	28	-12	-30,00% ▼
Törkeät pahoinkiteilyt	23	10	2	2	0	0,00% ▼
Henkirikokset yrityksiin	6	6	1	1	0	0,00% ▼
Henkirikokset	0	2	1	0	-1	-100,00% ▼
Seksuaalirikokset yhteensä	49	105	8	10	2	25,00% ▲
Raiskausrikokset	23	30	4	4	0	0,00% ▼
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	12	51	1	5	4	400,00% ▲
Muut seksuaalirikokset	14	24	3	1	-2	-66,67% ▼
Seksuaalinen ahdistelu	7	17	2	0	-2	-100,00% ▼
Huumausainerikokset yhteensä	155	111	9	18	9	100,00% ▲
Törkeät huumausainerikokset	17	3	1	1	0	0,00% ▼

(1) Tielikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikennerikkomuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikennerikkomusten kokonaismäärään tilastoituineet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2021 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 km/h suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa.

(2) Luvatta tunkeutuen varkausrikokset(pl näpistykset):

- Asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu asuttuun asuntoon
- Vapaa-ajan asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu vapaa-ajan asuntoon sen käyttöasteesta riippumatta
- Liikkeestä luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu tehdas- tai tuotantotilaan, myymälään, kioskii tai muuhun asiakastilaan, josta tavaroita tai palveluja myydään, taikka näiden yhteydessä olevaan varastoon
- Moottoriajoneuvosta luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena on moottoriajoneuvo
- Muu varkaus luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena ovat kellarikomero, varasto, ulkorakennus, autotalli tai muu vastaava paikka

TILASTOT - 106 HYVINKÄÄ

Liikenne (1)	2023	2024	2024	2025	Muutos	Muutos%
			Tammi - helmi	Tammi - helmi		
Liikenne rikokset yhteensä	595	648	78	98	20	25,64% ▲
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen	358	407	51	58	7	13,73% ▲
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	28	39	3	2	-1	-33,33% ▼
Rattijuopumukset yhteensä	90	84	12	18	6	50,00% ▲
Törkeä rattijuopumus	38	31	7	6	-1	-14,29% ▼
Rattijuopumus	52	53	5	12	7	140,00% ▲

Poliisin hälytystehtävät

A- ja B -kiireellisyysluokan tehtävät yhteensä	3 847	3 618	523	506	-17	-3,25% ▼
A-kiireellisyysluokan tehtävät	657	594	110	76	-34	-30,91% ▼
B-kiireellisyysluokan tehtävät	3 190	3 024	413	430	17	4,12% ▲
Kotihälytystehtävät yhteensä	457	434	83	68	-15	-18,07% ▼

(1) Tietoliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikenne rikkomuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikenne rikkomusten kokonaismäärään tilastoituneet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2021 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 km/h suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa.

Raportilla käytetyt rajaukset (tapahtuma-alue):
Poliisille ilmoitetut rikokset: 106 Hyvinkää
- luvatta tunkeutuen varkaudet: 106 Hyvinkää
- pahoinpitelyrikokset: 106 Hyvinkää
Poliisin hälytystehtävät: 106 Hyvinkää